X. évfolyam. Celldömölk 1914 április 12. 15. szám.

KEMENESALJA

VEGYES TARTALMU FÜGGETLEN LAP

Megjelen minden vasárnap reggel.
Előfizetési ára: Egész évre 8 korona, félévre 4 korona, negyedévre 2 korona.
Egyes szám ára darabonként 20 fillér.

Felelős szerkesztő:
DINKGREVE NÁNDOR

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Dinkgreve Nándor könyvnyomdája Celldömölkön ide intézendők a szellemi részt illető közlemények hirdetések és mindennemű pénzilletékek.

Husvét.

(*V. L.*) Az Istenember földi, nehéz kiküldetése véget ért. Mikor husvét vasárnapján megkondulnak az ünnepi harangok: ez már ennek az égi küldetésnek az apotheozisa.

Sok igazsággal mondja a francia költő, hogy a világtörténelemnek legnagyobb eseménye Jézusnak a földre való jövetele. Uj világnézetet teremtett az ő uj alapuló vallása. A római imperium akkor élte világhatalmát s ezt a hatalmat is, minden üldözés ellenére, — áthatotta a keresztény vallás, áthatotta az uj szellem: Jézus vallása.

A feltámadás ünnepe is hatalmas szimboluma annak az igazságnak, hogy az eszmét megölni nem lehet. Követ hengeritettek koporsójára, őröket állitottak melléje és mégis feltámadott; feltámadott, mint a hogy az eszme fel tör koporsójából és eget kér.

Nagy eszmék, nagy gondolatok hatották át az emberiséget azon a néhány ezredéven át, melyet a történelmi idők távlatán képesek vagyunk áttekinteni. Mennyi eszme indult meg világhóditó utra nagy népszerüség közepette és mennyit elfujt már a vállalkozó korszellem, legtöbbjét örökre. Jézus vallása azonban folytonosan hódit és minden korszellem divatának nagy hullámveréseit szilárdan kiállja. Kétségkivül igaz az, hogy a mai kétkedő, minden tekintélyt leromboló akaró és materialis korvisel a látható legnagyobb intézmény: keresztény vallás ellen legádázabb harcot. Még a francia forradalom hitközönye és észvallása se volt oly gyilkos. És mégis mit látunk? Azt látjuk, hogy Jézus egyháza sziklaszilárdan áll és uj hiveket hódit meg az uj világrészen. S ki tagadna, hogy ma a huszadik század elején az öt világrész Isten hajlékában több harag hivja husvéti imára áhitatos közönségét, mint valaha. Hinnünk kell Jézusnak isteni küldetésében, mikor fenséges tanitásának ezt az egyetemes és évezredekre szóló sikerét látjuk.

És valóban oly gyarlók, olyan erőtlenek és a természet fenséges rendszerében olyan kis férgek vagyunk mi, nagyratörő emberek, hogy valóban nem lehetünk el hit nélkül. Ezt a mai husvéti ünnepi napon legjobban érezzük. Mennyire szükségünk van az élet harcaiban, küzdelmeiben a hitre. Cselekvéseinknek ez az iránytüje s még az az ember is, kinek hite kialvóban van, husvét harangszavára leheletlen, hogy elne gondolkozzék az Istenember földi küldetéséről. Golgotha járásáról és megdicsőüléséről.

Szólnak a husvéti harangok. Fürösszük meg lelkünket a husvét hangjaiában. Háritsuk el magunktól az élet kenyérgondjait és mossuk le kezünkről a munka salakját; de legfőként lelkünket mossuk meg a gyülölet és pártoskodás, nemzetviszály kinzóitól. Különösen erre van szüksége a magyarnak. Annak tudására, hogy nagy nemzetnek is pártoskodás és nemzeti viszály ásták meg sirját.

Boldog husvéti ünnepeket kivánunk olvasóinknak!

A javitóintézetben.

3 felvonásban. — Von Andre de Pierre Chaine hires regénye után.

— Az »Apolló« mozgó-szinház műsorából. —

I. rész.

Georges Lamaret, egy rakoncátlan diszciplináltatlan tanulót, kicsapják a gimnáziumból. Apja erre elhatározza, hogy fia és felesége kérése és könyörgése ellenére Georgesot javitóintézetbe küldi.

A Montliot kolónia két óre érte jön és dacára ellenszegülésének elviszik.

II. rész.

Georges elfoglalja az intézetben helyét a többi növendékek között, a fiatal ember részére az élet rettenetes és kétségbeejtő, csak munkából, kétségbeesésből és brualitásból áll. Amikor egyszer rajtakapták, hogy anyja fényképét nézegette, erőszakkal vették azt el tőle. A szolgák meg is verték volna, ha egy társa segitségére nem siet. Ezen a napon az intézet igazgatójának is igen rossz kedve van, mert az összes ujságok a Montlioti kinzásokról és kegyetlenségekről referálnak, melynek egy 12 éves fiu áldozatul esett.

Lavaret biró ezenkivül értesiti az igazgatót, hogy Bricard felügyelő utra kelt, hogy a Montlioti viszonyokat ellenőrizze.

Az igazgató sietve megbizásokat ad a szolgáknak, hogy mindenkit lássanak el táplálékkal, teremtsenek rendet és tisztaságot, hogy a felügyelő jó benyomásokkal távozzék.

III. rész.

A felügyelő igen szigoru instrukciókkal ellátva megérkezik. Az igazgató felesége fogadja, ki minden igyekezetével azon van, hogy a felügyelőt elbájolja, ellátjak étellel, itallal, jó hangulatba hozzák, úgy hogy a felügyelő futólagos megtekintés után a legjobb jelentést küldi fölöttes hatóságának.

A felügyelő távozásakor a kegyetlenkedések újból kezdődnek.

Fia távozása óta Lamarné állapota szemmelláthatólag rosszabbodott. Folyton szemei előtt lebeg a kép, midőn fiát elcipelték. Ehhez még hozzá járul az is, hogy Montlioból sürgöny érkezik, hogy a kolónián revolució tört ki és Georges elszökött. Bár Lamarék rögtön elutaznak és Georges keresésére indulnak. A kis szökevények a csendőröktől üldözve mindenfelé elszéledtek. Georges egy barátjával egy paraszt kunyhóba szökött és a paraszt sajnálatból az istállóba rejtette őket, éppen akkor, midőn a kunyhó előtt autó állt meg és a benn ülők Lamarék a szökevény után kérdezősködnek. — Georges megismerve szüleinek hangját, öngyilkosságot akar elkövetni, nehogy vissza vigyék kinzóihoz. Anyja az utolsó percben lép be, karjaiba zárja és megmenti az életnek.

Otthon anyja szeretetétől övezve meggyógyul Georges, kit e néhány nap teljesen megváltoztatott. Mert létezik valami, melylyel többet lehet elérni, mint a legkönyörtelenebb szigorral: és egy kis szülői gyengédség és szeretettel.

Hirlapunk mai száma 18 oldalra terjed.

Séta Czelldömölkön.

— Fantasztikus történet. —

Nyugodtan ültem a gráci vonat Pullmann-kocsijának fülkéjében, midőn egyszerre csak az egyik állomáson kinyílik az általan becsukott ajtó és egy ur lépett be. Mérgesen tekintettem a zavargóra, különösen, mert a belülről bezárt ajtót csak kulcscsal nyithatta ki, amivel pedig magánosok nem szokták rendelkezni. Ő azonban mérges tekintetemet ugy látszik nem vette, vagy nem akarta észrevenni, mert hangos »jó estét« köszönéssel a szemben levő ülésen foglalt helyet. Akarva, nem akarva, kénytelen voltam köszönését fogadni, amit ő ugy látszik, biztatásnak véve, mindjárt beszélgetésbe elegyedett, dacára annak, hogy én észre akartam vele vétetni, hogy álmos vagyok és lehunyva szemeimet egyáltalában nincs szándékom holmi sablonos »hova méltóztatik utazni« és egyéb hasonló kérdésekre felelgetni. Ő azonban tán megsejtette e szándékomat, mert nem engedett időhöz jutni, hogy elaludjam és mindjárt megkezdette a purpariét.

— Uraságod Czelldömölkre utazik?

Csodálkozással tekintettem reá, mert nem birtam megérteni, honnan tudja meg ilyen gyorsan, hogy én hova való vagyok. Ekkor vettem csak észre, hogy milyen csodálatos hasonlatosság van az én utitársam és a Lucifer képe között, ahogy ezt a bácsit ábrázolni szokták. Ugyanaz a gunyos mosoly, afölötti örömében, hogy engem nem hagy aludni. De leküzdve minden ellenszenvemet, amit a bájos utitárs első megjenésétől kezdve éreztem, elhatároztam, hogy válaszaimmal majd csak értésére adom, hogy egyáltalában nem érzek semmi hajlandóságot arra, hogy vele beszélgessek.

— Igen, oda utazom, válaszoltam neki a leghidegebben.

— Igazán nagyon örülök, hogy önnel találkoztam. A kalauznál érdeklődve, hogy merre lehetne egy alkalmas fülkét találni, ahol egy kicsit aludni lehetne Czelldömölkig, ide utasitott azzal, hogy itt szintén egy Czelldömökre utazó ur van és hogyha majd oda érkezünk, beszól, hogy el ne aludjunk, mert nekem ott át kell szállnom a hajnali 5 órakor induló balatoni vonatra.

Az alvás szóra ismét elfogott az ez iránti vágy és ámbár nem akartam udvariasnak látszó utitársamat megsérteni, de legerősebb akaratom dacára is éreztem, hogy szemeim lecsukódnak és fél-álomban hallottam, midőn utitársam folytatta mondókáját.

— Megbocsát, hogy még néhány percig zavarom, de ha jól tudom, ez a vonat fél 1 órakor érkezik Czelldömölkre és igy az én vonatom indulásáig több mint 4 óra szabad időm van, arra vonatkozólag akartam tanácsot kérni uraságodtól, hogy miután nem akarom ezt az időt a szokás szerint rossz levegőjü váróteremben eltölteni, vajjon tehetnék-e egy sétát az önök városában, amelyről oly sok szép és jót hallottam. De ugy látszik ön már aludni akar, no majd ha odaérkezünk, lesz szives kérdésemre válaszolni.

— Igen, — válaszoltam halkan és lehajtva fejemet, elaludtam.

— — — —

Ijedten tekintettem utitársamra. Nem akartam hinni szemeimnek. Mintha a földből nőtt volna ki, vagy mintha szinházban egy szinész öltözőjében lennék, ugy alakult át lassanként az én bájos utitársam. Igazi Lucifer alakot öltött. Helyzetem türhetetlenné vált, ijedten ugrottam fel és megrántottam a vészféket. Pokoli kacaj hangzott el Lucifer ur ajkáról és gunyos hangon szólt hozzám: »Nem lesz kérem nagyon meleg?« A vészfék megrántása pillanatában szomszédom ülőhelyén hirtelen láng csapott föl és előttem állt teljes egészében Lucifer ur. Menekülni próbáltam, neki rohantam az ajtónak, de ez csukva volt. Rohantam az ablakhoz, ijedten láttam, hogy kocsink átalakult és folyton feljebb és feljebb emelkedik. Utitársam vergődésemet látva, mindez ideig egy szót sem szólt, csak gunyosan nevetett, végre megszólalt:

— Ugyan édes barátom, hiába minden igyekezete, most megboszulom magamat azért, hogy olyan udvariatlan volt és elalvása előtt önhöz intézett kérdéseimre nem válaszolt. Hiába minden igyekezete, most foglyom saját gyártmányu repülőgépemen. Most velem kell jönnie, hogy végig kalauzoljon engem Czelldömölkön, akár akar, akár nem. Gépem ugy van berendezve, hogy nemcsak mint repülőgép, hanem egyuttal mint automobil is működhetik. Hanem most jobb, ha beletörődik sorsába és miután felfelé szállunk, ahol nagyon hideg lesz, jó lesz tehát ha iszik ebből a kis melegitő italból.

Valami vörös szinü italt nyujtott felém és én szinte önkénytelenül ittam belőle. E pillanatban lázas melegség öntötte át egész valómat és mintha kicseréltek volna, ijedtségemet nagy bátorság s még nagyobb öröm váltotta fel és szivesen mentem most már a kis kalandra. Lucifer ur, ugylátszik észrevette e hirtelen változást, mert csakhamar arra biztatott, hogy tekintsek ki az ablakon és megmagyarázva a kormányzó készüléket, irányitsam a gépet Czelldömölk felé. Amint kinéztem, alattunk láttam épen a Ságbegyet szépen kivilágitva. Lucifer ur már azt hitte, hogy megérkeztünk és le akart szállani, de én a gépet helyes irányba terelve, csakhamar Czelldömölk utcái felett keringtünk. Megnéztük az órát, pontban éjfél volt. Hirtelen órakongás hangja hallatszott fel hozzánk és Lucifer ur ijedten kérdé, midőn hallotta, hogy az óra csak hármat ütött, hogy talán még nincs éjfél? Nevetve feleltem rá:

— Csak legyen kérem nyugodt kedves Lucifer ur, pontban éjfél van most, csak a czelli toronyóra szokott nagyon gyakran egy negyed órával többet, vagy kevesebbet ütni, vagy mutatni.

Hogy Lucifer urat megnyugtassam, egy ügyes fordulattal csakhamar a templom óra előtt termettünk és tényleg meggyőződtünk, hogy az óra mutatója pontban tizenkettőn áll. Lucifer ur fejét csóyálva fordult hozzám:

— És minden ilyen pontos Czelldömölkön?

— Nem, — feleltem, — még ennél sokkal pontosabb.

— Nohát akkor gyerünk egy kis sétára, — szólalt meg Lucifer ur és gépünket egy ügyes fordulattal a Kossuth Lajos-utcába irányitottam, hogy megbeszélésünk szerint sétánkhoz egy kis erőt szedjünk magunkba és egy teát igyunk meg valamelyik kávéházban. Kikötöttünk az Uj-kávéház előtt és megkönnyebbülten akartam kiszállni a most már automobil szerü jármüvé átalakult ördögi masinából, de fájdalom, a kávéház ablakai sötétek voltak.

— Mi az, — kérdezte Lucifer, — hát ilyen erkölcsösek Czellben az emberek, hogy már negyed 1 órakor zárva vannak a kávéházak?

— O nem, — feleltem, — még ennél sokkal erkölcsösebbek, ha ugyan az erkölcsiséget attól lehet függővé tenni, hogy a vármegyei szabályrendelet szerint a kávéházakat már éjfélkor be kell zárni.

— De mit csinál az az utas, aki az 1 órai vonattal érkezik, vagy utazik el, avagy az 1 óraival érkezik és a 4 óraival akar elutazni és nem akarja közbeeső idejét a rosszlevegőjü váróteremben unatkozva eltölteni? — kérdé ingerülten Lucifer.

Most eszembe jutott minden, ami elalvásom előtt történt és ez a kérdés oly ismerős volt előttem. De hirtelen elhatározással feleltem rá:

— Az elmegy sétálni a Félix-ligetbe.

— Nohát gyerünk, nézzük meg azt is, — válaszolt Lucifer ur és mintha jól ismerné a járást, megindult a Kossuth Lajos-utcán.

Ma csapolásra kerül a „KORONA"-szállodában a valódi

Szent Franciskus-sör.

Már-már megörültem, hogy az ördögi masinát otthagyjuk az utcán és nem fogok ismét a magasba feljutni, de egyszerre, mintha csak a földből nőtt volna ki, ott terem egy rendőr és elkezdi a gépet jobbról-balról nézegetni. Mikor pedig meglát bennünket, utánunk kiabál, hogy gyerünk csak vissza, mert kihágást követtünk el azzal, hogy a kocsit őrizet nélkül hagytuk az utcán és különben sincs azon név-jelző tábla. Lucifer ur erre egyet füttyentett és a gép mint egy kutya ugy kezdett lassan utánunk jönni. A rendőr pedig ismét ugy eltünt, mintha a föld nyelte volna el.

— Milyen utca ez tulajdonképen, — kérdé Lucifer ur.

— Ez a celli korzó, — válaszoltam.

— És ilyen sötét szokott ez lenni mindig?

— Oh nem, néha még sötétebb. A multkoriban például olyan sötét volt a szobákban is, hogy alig lehetett látni. Néhány héttel ezelőtt pedig egyáltalában nem volt semmi világitás. Ma nem nagy a hiba, csak az, hogy az egész éjjeles lámpák helyett a fél-éjjelesek égnek, ami meglehetős differencia ugyan a világitásban.

— És ezt senki sem őrzi ellen?

— Ha jól tudom, a rendőröknek volna kötelességük ezt ellenőrizni. — válaszoltam és e pillanatban épen előbbi rendőr barátunk haladt el mellettünk.

— Nézze barátom, — szóltam hozzá, — a villanylámpák ma éjjel forditva égnek, nézze csak milyen sötét ez az utca is, meg az egész Gyarmathy téren csak egy lámpa ég. — Körülnézett erre a buzgó rendőr, csodálkozással nézett a lámpákra, azután reám és még csodálkozóbb arckifejezéssel válaszolt:

— De ezek a lámpák egyenesen égnek, nem forditva.

Gunyos kacaj hagyta el Lucifer barátunk ajkát:

— És az összes rendőrök ilyen szakértők Czellben? — kérdé.

— Oh nem, még ennél sokkal szakértőbbek, — válaszoltam. E pillanatban mintha a föld nyelte volna el, hirtelen eltünt mellőlem Lucifer ur és a következő pillanatban éreztem, hogy valaki a lábamat fogja és segitségért kiabál. Megismertem Lucifer hangját és odanyujtva kezemet, fölsegitettem őt.

— Mi az, hát itt az utcán farkasvermek vannak?

— Oh nem, válaszoltam, ez csak egy lyuk az aszfaltban.

— Hát ilyen jók az utak Czellben?

— Oh nem, ennél még sokkal jobb is van, künn az Ujtelepen.

— De oda remélhetőleg nem megyünk, — kérdé ijedten Lucifer ur.

— Dehogy, — válaszoltam, most megmutatom először, hogy hol lesz az artézikut.

— Nincs talán elég jó ivóviz Czellben? — kérdé Lucifer.

— Az ivóviz az nagyon jó Czellben, de fürdő az nincsen és ez szolgáltatná a vizet a fürdőhöz.

— És hol lenne a fürdő?

— Az künn a Félix-ligetben

— És itt a kut! Humoros, nagyon humoros, mondá gondolataiba elmerülve Lucifer.

— És mi az a nagy kert ottan, amit előbb láttam a templom mögött. Bizonyára az a Félix-liget.

— Nem, kérem, az az apátság kertje.

— Nagyon szép kert az, menjünk megnézni.

— De oda külön engedély nélkül belépni tilos.

— És kik kapnak ilyen külön engedélyt.

— Ha jól tudom senki.

— Óriási, nagyszerü dolog! De hisz akkor a czellieknek itt kell sétálni ezen a korzón, ugy-e? És ha elfáradnak hova ülnek le, mert a korzón rendszerint padok is szoktak lenni. Talán az a fehér pad ottan, az szolgál erre a célra?

— Oh nem, kérem az egészen más célra szolgál. De ha jól tudom, az idén a Kossuth Lajos-utcában lesznek már majd padok, addig a sétálók, ha akarnak, arra a bizonyos sokat emlegetett és legegyszerübb ülőhelyre ülhetnek le.

— No, de már gyerünk a Félix-ligetbe szólt türelmetlenül Lucifer barátom.

Fölkaptunk a mögöttünk sompolygó gépre és csakhamar ott keringőztünk a Félix-liget fölött. Elragadtatással szemlélte Lucifer barátom a szépen rendezett utakat, a szép sporttelepet és szinte kedvet kapott, hogy egy parti tenniszt eljátszunk

— És ugy-e az a fürdő lesz ottan, — kérdé a villanytelep mellett elterülő vizre mutatva — és talán már az épitkezést is megkezdték, hogy olyan dombok vannak mellette.

— Oh nem, — feleltem, az a viz csak a villanytelep szennyviz gödre és azok a dombok a szemét lerakodó hely emelkedései.

— Nagyszerü dolog, hogy a város egyetlen üdülőhelyének egyik részében szennyviz gödör és szemét lerakodó hely van. De mintha érezném is a szagát, gyerünk innen.

Látva Lucifer barátom elkedvetlenedését, a gépet hirtelen fordulattal ismét a város felé forditottuk és csakhamar ismét ott keringtünk a templom körül. Lucifer, hogy nekem kedveskedjék, a gép kormányzását teljesen nekem engedte át és én nagy kedvteléssel akartam a templom tornyát megkerülni. Megnéztük az órát, pontban két óra volt. E pillanatban hirtelen sötétség borult az egész városra. Lucifer ijedten kérdé, hogy mi történt és én éppen megakartam magyarázni azt a czelli speciálitást, hogy azért, hogy nyáron két hónapon keresztül a fél-éjjeles lámpák háromnegyed órával tovább égnek, most tavasszal 5 hónapon keresztül már éjjel 2 órakor leoltják az összes lámpákat, midőn a gép kormányzására nem forditva semmi gondot, egyszerre csak egy hirtelen rázkódtatást éreztünk, mire Lucifer barátom ijedten elkiáltotta magát:

— Végünk van, leestem!

Minden vér a fejembe tódult, midőn éreztem, hogy én is zuhanok lefelé és egyszerre csak egy hirtelen lökést éreztem, majd azt, hogy Lucifer megfogja a karomat . . .

— — — —

— Kérem uraim Czelldömölkre érkeztünk, tessék felkelni.

Hirtelen és ijedten nyitottam ki szemeimet. A fülkében óriási hőség volt és a kalauz szólt be fülkénkbe. Az álom hatása alatt első tekintetem utitársamra esett, aki éppen e pillanatban tápászkodott fel a fülke padlójáról. Nevetve szólott hozzám:

— Ugy-e mondtam önnek, hogy nagyon meleg lesz, mikor ön a fütőkészüléket a melegre állitotta. Ugylátszik, ennek köszönhetem a rossz álmomat, ugy, hogy sokat hánykolódtam és közben le is estem a pamlagról. De ugy látszik, önnek jó álma volt és mélyen aludhatott, mert midőn leesésem után megfogtam a karját önnek, erre sem ébredt fel. De feleljen most uram arra a kérdésemre, amit elalvása előtt önhöz intéztem, hogy hol töltsem Czelldömölkön reggel négy óráig az időmet?

Még mindig csodálkozó arccal bámultam az álmomban Luciferré átalakult és ismét visszavedlett utitársamra, de hirtelen elhatározással ezt a tanácsot adtam neki:

— Ön ugy-e bár sok jót és szépet hallott Czelldömölkről, legyen nyugodt kérem, ez mind igaz, és fölösleges volna a faradsága igy éjszakának idején, h[illegible] minderről személyesen meggyőződ[illegible] legcélszerübb időtöltés, ha a vár[illegible] lepihen, vagy a pályaudvar [illegible] iviámpáit bámulja. Ajánlo[illegible] jó mulatást kivánok!

a mai naptól kezdve állandóan lesz
Bok-sör a „GRIFF"-sz[illegible]
1 pohár 20 fill[illegible]

Az oldott kéve.

Jönnek a megdöbbentő jelentések; kevés a katonának való alkalmas legény. A Kinizsi Pálok helyett csenevész, satnya fiatalság vonul fel a sorozó bizottság elé. Visszaemlékezésnek is fájó és bántó érzés, hogy évről-évre konstatáljuk e bajt, amely nemhogy szünne, de évről-évre növeli a statisztika számát.

Keseregnünk azonban egészen céltalan. Még csak nem is érünk el vele semmit: amely a jelenségen javitana. Inkább keresnünk kell az okot, amely e bajt hozza és keresni kell az okozatot, amely a bajt megszünteti.

Az okot nem nehéz megtalálni. Ahol azelőtt egy-egy csapszék merte az alkoholt, ma a legkisebb falu is rangoskodik a korcsmákban. Azelőtt nem hullitak az emberek olyan sürü rajokban, ma az angolkór, tüdővész, ekrofalozis ijesztő számokban követeli a betegek számát. A pálinka és a betegség között is nyilvánvaló a kapcsolat. De még nyilvánvalóbb, ha reá gondolunk a nép táplálkozására, lakásügyére, higiéniájára, amelyről ne beszéljünk madárnyelven, ne szégyeljük bevallani: borzalmas éppen a Kánaán földjén.

A nép nem táplálkozik eléggé jól, mert nem telik, nagy a drágaság. Ez az országos nézet is vélemény. És nehogy azt higyjük, hogy a drágaság lokális tünet. Internationalis jelenség. Nemcsak itt nálunk, avagy bővebb körzetben beszélve: Magyarországon van csak drágaság, hanem az egész világon. A helyi tüneteket nem lehet kizárólag irányadónak tekinteni. Azok a minduntalan hallott, ugynevezett alaptételek a drágaság főokáról, hogy a termelés nem tud lépést tartani a fogyasztással, továbbá, hogy az ipar és kereskedelem fejlődése következtében kevesebb munkaerő áll a mezőgazdasági termelés rendelkezésére, amiből az következik, hogy a fogyasztás igénye emelkedik, hasonlóképen a nemzetközi forgalom akadályai a védvámok, zárt vámterületek, a militarizmussal és az állam fenntartásával járó emelkedő közterhek mind-mind ható tényezők, de csak másodsorban lokálisak s felsorolásuk épen ugy, mint felismerésük csak arra szolgál, hogy ezen belül lokális jelenségek elhelyezkedése hatása, megfigyelhető legyen.

A drágaság leküzdésével csak az lehet cél, hogy ezek a tényezők mérséklettessenek, kikapcsoltassanak, vagy legalább alkalmazkodjanak az okok elháritása eredményeként.

A drágaság elviselhetővé tétele, a megélhetés kedvezőbbé való tétele végső eredményében nem az államra, hanem a társadalomra vár. Az élelmezési ipar rendszeres szabályozása, ennek fejlesztése, élelmiszer, vagy üzemek létesitése, a kartellek büntetése, a fogyasztási adók és vámok mérséklése csak másodsorban képez állami feladatot, társadálmi egyesülés, együttes és céltudatos működés az, mely által a célok elérhetők.

A fogyasztások is a termelésnek a maga körében gyakorlatilag ki kell választani tudni azt, hogy mit és miben és hogy takarékoskodjék, mert hiszen ha a drágaság elháritásának nem is, az archimedesi csavarhoz hasonló áremelkedések és pénzbeli ellenszolgáltatásnak ez az első és legbiztosabb ellenszere.

Oktatók kellenek, akik megértetik a néppel, hogy oktalan költekezést ne tegyen fejlődése rovására. Inkább a konyhájában legyen pazarló, mint a korcsmákban dőzsölő. Közeledjék az orvoshoz és hagyja faképnél a kuruslókat. A kultura fáklyáját kell fellobbantani, hogy az értelem bevilágitsa a sötét, pusztitó helyeket s a nép meglássa, hol tör reá orozva leskelődő halál.

Ha csak panaszkodunk: nem lesz eredmény. Minden tavasz megismétli Tompa Mihály szavait:

Pusztulunk, veszünk . . .
Mint oldott kéve, szét hull nemzetünk.

Steckenpferd-liliomtejszappan

Bergmann & Co. cégtől Tetschen a/Elbe.

Egyre nagyobb kedveltségnek és elterjedtségnek örvend szeplő ellen való elismert hatásánál fogva s a bőr és szépség gondozásában való felülmulhatatlanságáért. Ezernyi elismerőlevél! — Sok legnagyobb kitüntetés! Bevásárlasnál óvatosság! Ügyeljen nyomatékosan a Steckenpferd védőjegyre és a cég helyes nevére! Darabja 80 fillérért kapható gyógyszertarakban, drogériákban, illatszerüzletekben stb. Hasonlóképen kitünő Bergmann Manera liliomkrémje (70 fill. 1 tubus.) Kitünő szer női kezek gondozására.

Egy akaraton.

A magyar nép kifáradt, elkedvetlenedett azokban a nagy politikai harcokban, melyek erőit az utóbbi évtizedekben igénybe vették. Kifáradt, mert a közélet váratlanul és előkészületlenül rengeteg követelést támasztott vele szemben és elviselhetetlenül sulyos terheket rótt reá. Elkedvetlenedett, mert azzal a sorvasztó munkával szemben, amit végzett, nem áll arányban az eredmény, amit elért, sem politikai, sem gazdasági, sem kulturális téren. A politikai harcok sikertelensége közönyössé tette a népet még a nemzet érdekeit legközelebbről érintő kérdések iránt is. A sulyos gazdasági válságok szegénnyé tették és kivándorlásra kényszeritik. A műveltség és tanultság terén való hátramaradás elégedetlenséget idézett elő, mert kevés tudással nem képes felfogni, hogy mi okozza bajait és mi az oka annak, hogy tulfeszitett munkával sem biztosithatja magának a régebben kevesebb munkával elért jólétet.

Teljes bizonyossággal megállapithatjuk, hogy a nép minden bajának, szegénységének, tudatlanságának oka abban rejlik, hogy *nem voltak önzetlen vezetői, akik az élet minden vonatkozásában tanitották volna, lelkiismeretes és becsületes tanácsokkal látták volna el.* Azt is megállapithatjuk, mert szintén igaz, hogy *a bajok másik oka a nép szervezetlensége.* Nálunk minden ember önmagára s legfeljebb rokonaira, jó szomszédaira van utalva. Külföldön a nép községenkinti s azután országos szervezetekben él. Meg is van az eredménye, mert vagyonos, tehát *független* és nem futkároz minden apró-cseprő ügyben jegyzőhöz, ügyvédhez, mert tanult és ismeri legalább azokat a törvényeket, amelyek közvetlen közelről érintik az ő életét.

Csodálatos dolog, hogy nálunk, ahol törvényalkotás és törvénytelenségek elkövetése esetén is olyan sürün hivatkoznak külföldi példákra, arra nem gondolnak, hogy a nép érdekeinek védelmében is külföldi példákat kövessenek. Évtizedek szomoru tapasztalatai után jutottunk el végre a magyar nép életében egy korszakalkotó intézmény létesitéséhez, mely komolyan, őszintén és érdek nélkül munkálkodik a magyar nép erőinek egyesitésén, érdekeinek védelmén. Ez az intézmény a Budapest fővárosban alakult Nemzeti Népszövetség, mely alig egy félesztendővel ezelőtt kezdette meg munkásságát s már is megváltóját látja benne a magyar nép.

Miért? Azért, mert a Nemzeti Népszövetség felölelte munkatervébe mindazokat a teendőket, amelyekkel a nép bajain, nyomoruságain segiteni lehet. Célul tüzte ki ez az általános intézmény az ország egész magyarságának nemzeti öszszetartozandóság felébresztésével és ápolásával. Célul tüzte ki *a magyar népnek a gyakorlati élet számára való nevelését, tanitását. Ellátja gazdasági tanácsokkal* s peres és perenkivüli ügyeiben *ingyen jogi tanáccsal* különös sulyt helyezve arra, hogy a *fölösleges perlekedésről a népet visszatartsa* s ezáltal azt a rengeteg pénzt, amit a pereskedési szenvedély elvon évenként a nép zsebéből, a gazdaság fejlesztésére és müvelődési szükségletekre takarittassa meg. A Nemzeti Népszövetség nem politikai, hanem gazdasági és közmüvelődési intézmény, mely pártoktól függetlenül és politikai pártok felett állva végzi munkáját röpiratokban, havi füzeteiben és a központból kiküldött szónokaival. Komolyan őszintén és becsületesen óhajtja a nép érdekeit szolgálni. A szeretet fegyvereivel megy a nép közé egyetértést hirdetni s az erők összpontositásával, százezreknek és millióknak egy nagy családba egyesitésével akar egy olyan erős nemzeti szervezetet létesiteni, amely tagjait védi, neveli, támogatja, megélhetésének nehézségeit könnyiti.

Amilyen nagy szeretettel csoportosul a magyar nép a Nemzeti Népszövetségbe, épen olyan ádáz gyülölettel támadnak a szövetség ellen a nép ellenségei. És épen ez a körülmény mutatja, hogy a Nemzeti Népszövetség a népnek igaz barátja, jóltevője és céljait komolyan veszi. Azok a hamis prófétáik, akik különböző önző célok szolgálatában a népet ámitják, csalják, félrevezetik, lelkét hutitják verejtékes fillérjeit *saját zsebük* megtömésére könyörgik, vad dühvel, hazudozással, rágalmakkal fordulnak a Nemzeti Népszövetség ellen, mert tudják, érzik, hogyha az egész magyar nép megismeri ezt a népjóléti intézményt, akkor vége van az ő uraskodásuknak, politikai szédelgéseiknek, mert a józan magyar ember undorral fordul el tőlük.

A szeretet szavával szólunk a magyar néphez saját jól felfogott érdekében és a magyar nemzet érdekében, hogy a Nemzeti Népszövetség támogatására álljon sorompóba. Értse meg végre a magyarság, hogy szervezetlenül nem képes saját érdekeit megvédelmezni, boldogulását, megélhetését előmozditani, mert erő és siker ott van, ahol egy nemzet fiai mindnyájan egyért és egy az összességért dolgozik abban a tudatban, hogy mindnyájan nemzetük, hazájuk javáért dolgoznak.

HIR-EK.

Nagyhét. A kath. egyházban az Üdvözitő szenvedéseit és halálát a nagyhéten szokták megünnepelni. Virágvasárnap a barkaszenteléssel kezdődött a nagyheti szertartások sorozata, melyet *Bán* János plébános végzett: a passiót a kath. legényegyesület énekelte. Nagycsütörtökön, az Oltáriszentség szerzésének ünnepén, *Hollósy* Rupert apát celebrált fényes segédlettel. Nagypénteken *Zanathy* Bódog alperjel végezte a szertartásokat; a passiót ismét a kath. legényegyesület énekelte, mig a szentbeszédet Hollósy apát tartotta. Délután 4 órakor Jeremiás próféta siralmait *Barabás* Ernő főtanitó egymaga énekelte. A tegnapi reggeli szertartásokat Bán János plébános functionálta, mig az esti föltámadási körmenetet, melynek az idő is eléggé kedvezett, Hollósy apát tartotta teljes segédlettel. — Ma, azaz *husvét vasárnapján* a főisteniszolgálatot ismét Hollósy apát tartja az előirt ényes segédlettel sub infula. — Az evang. egyházban husvét első napján Nagy Sándor lelkész, másnapon pedig Loránffy Péter s. lelkész tartja az ünnepi szentbeszédet.

A reformátos püspök székhelye. A komáromi ref. egyházközség szerdán ülést tartott, amelyen Antal Gábor ref. püspök elhunyta folytán megüresedett lelkészi állást töltötték be. A lelkészi állásra Németh István nemrég megválasztott püspököt hivták meg, igy a dunántuli református püspökség székhelye továbbra is Komárom marad.

Hrabovszky Mór ünneplése. Tegnap délelőtt szép ünnepély keretében nyujtotta át Ullrich Ede a czelldömölki kir. járásbiróság vezetője Hrabovszky Mór ny. telekkönyvvezetőnek a király által 40 évi hü szolgálatai elismeréséül adományozott koronás arany érdemkeresztet. — Az ünnepély a kir. járásbiróság tárgyalótermében folyt le, ahol a járásbiróság tisztikara és személyzete teljes számban megjelent. Ullrich Ede járásbiró szép és megható beszédben méltatta a kitüntetett érdemeit és ennek befejeztével a jelenvoltak éljenezése mellett átnyujtotta az ünnepeltnek az érdemrendet. Hrabovszky az elérzékenyüléstől áthatott szavakkal köszönte meg az ünneplést és a jó kivánatokat, amelyben részesitették és ezzel a szép ünnepély befejeződött.

Vallásos ünnepély. A kemenesmagasi ág. h. ev. egyházközség szépen sikerült vallásos ünnepélyt tartott folyó évi április hó 5-én virágvasárnapján, a következő műsorral: 1. Közének. 2. Ima, mondotta Szabó István lelkész. 3. Judás, Váradi Antaltól, szavalta Szakál László tanitó. 4. A vallás-erkölcsi élet falun, irta és felolvasta Györffy Béla theol. hallgató. 5. Jézus Istennek bárányа, énekelték az V—VI osztályu elemi iskolai növendékek Szakál László vezetése alatt. 6. A Gályarab, Lampért Gézától, szavalta Batta Etelka tanitónő. 7. Jézus ki bünös lelkemet, énekelte Pálfy Mihály tanitó. 8. Jairus leánya, Kecskeméthy Istvantól, szavalta Horváth Matild. 9. Jézus sebeidnek mélye, énekelték az V—VI osztályu tanulók Szakál László vezetése mellett. 10. Záróima, mondotta Szabó István. 11. Közének. A műsor mindegyik száma igazi lélkiéletet szerzett s épitőleg hatott az ünnepélyen résztvett közönségre. — Az ünnepi offertorium 1 K 40 f.-ért eredményezett, — amely a nőegylet vagyonának gyarapitására szolgál.

Sport-élet Czelldömölkön. A Czelldömölki Sport Egyesület a jó idők beálltával megkezdte ismét sportműködését. Az egyesület agilis vezető tagjai, hogy példát mutassanak, már csütörtökön megkezdték a teniszezés szép sportját és a példa elég követőre is talált, ugy hogy a hét utolsó napjaiban már sok résztvevő jelentkezett a sportolásra. A második beton tenniszpálya épitési munkálatai a husvéti ünnepek után már megkezdődnek és valószinüleg még e hó folyamán el is készülnek. Az egyesület vezetősége ez uton is kéri mindazokat, akik e teniszezésben részt venni óhajtanak, hogy ezirányban jelentkezzenek szóval vagy irásban Mócsy G. Miklós igazgatónál, dr. Gergely Lajos titkárnál, Simon József pénztárnoknál vagy dr. Bisiczky András választmányi tagnál, akik egyébként is mindennemü felvilágositással is szolgálnak.

Magánvizsgálatok a polgári fiuiskolában. A czelldömölki községi polgári fiuiskolában a magánvizsgálatok junius második felében lesznek. A folyamodványokat Vasvármegye kir. tanfelügyelőjéhez cimezve minél előbb, de legkésőbb április 15-ig a polgári iskola igazgatójánál kell benyujtani. E tanévben juniusban csak a I. és II. osztályokból lehet magánvizsgálatot tenni.

Államsegély. A közoktatásügyi miniszter Joós Géza alsósági ág. ev. tanitó fizetésének kiegészitésére 792 korona államsegélyt folyósitott.

Kohn József előnyösen ismert pápai cementgyáros lapunk mai számához mellékelt hirdetésére felhivjuk olvasóink szives figyelmét.

Házbéradó Czelldömölkön. Hónapok óta folyik a harc a szombathelyi pénzügyigazgatóság és a czelldömölki háztulajdonosok között általános házbéradó körül. A szombathelyi pénzügyigazgatóság ugyanis Czelldömölköt általános házbéradó alá vonta. A háztulajdonosok és a község vezetősége azonban azt megfelebbezte és a miniszteriumtól kért vizsgálatot annak konstatálására, hogy a községbeli házak fele nincs bérbeadva. A miniszter dr. Kneppó József miniszteri titkárt küldte ki vizsgálatra, aki dr. Huszár Pál h. pénzügyigazgatóval városunkba jött és itt kedden és szerdán folytatták le a vizsgálatot, amelynek adatait döntés végett a miniszterhez felterjesztették. Az illetékes körök szerint e vizsgálat adatai is elég kedvezőtlenek a községre nézve, és alig van remény ezeknek alapján a felebbezés eredményességére, aminek az lesz a következménye, hogy Czelldömölk tényleg általános házbéradó alá kerül, ami megelhetős terhet ró a háztulajdonosokra.

Czelldömölk képviselő testülete f. hó 14-én kedden gyülést tart, amelyen több fontos tárgy kerül napirendre.

Zálogházi árverés. Czelldömölkön Pálovits József zálogházában a ki nem váltott tárgyak árverése f. hó 23-án délelőtt 9 orakor lesz.

A kemenesmihályfai evang. nőegylet husvét hétfőjén a Tulipán vendéglőben működvelői előadással egybekötött zártkörü tánc-mulatságot tart pénztára javára. Szinre kerül Gárdonyi: »A bor« cimü falusi története 3 felvonásban. Kezdete este 7 órakor.

Megjutalmazott tiszteletbeli ügyész. A belügyminiszter a rendőri büntető eljárásban kifejtett buzgó működése jutalmául dr. Pletnits Ferenc tb. ügyész czelldömölki ügyvédnek 200 korona jutalmat utalt ki.

Keresztessy István, dr. Keresztessy Gyula budapesti rendőrkapitány édesapja, e hónap 6-án Kemenesmagasiban, életének nyolcvanharmadik évében elhunyt.

Baleset. Stern Lipótné egytázashelyei vendéglős a héten Czelldömölkre jött egyetmást bevásárolni. Útközben a lovai megbokrosodtak és a kocsit feldöntötték. Az esés következtében a vendéglősné karja eltörött.

Tartalékos tisztek tanulmányi kirándulása. A hadügyminiszter megengedte, hogy a Vasmegyei Tartalékos Tiszti Egyesülés tagjai a tavasz folyamán Pólába, a nyár folyamán pedig Királyhidára tanulmányi kirándulást tehessenek. A pólai kirándulás célja a hadikikötő, az erőditmények, az arzenál, több hadihajó, nevezetesen csatahajók, torpedozuzók s egyéb tengerészeti járművek, valamint a hydroplán és drótnélküli táviróállomások tanulmányozása lesz. A hadügyminiszter egyben örömét fejezte ki a vasvármegyei tartalékos tiszti karnak a katonai ügyek iránt tanusitott nagyfoku érdeklődése miatt.

Gyógyszertár-átvétel. Magyari Kossa Gusztáv jánosházai gyógyszertárát Fischer József dr. megvette és annak személyes vezetését átvette.

Malária. Egy hivatalnok-ember 2 napi szabadsággal falura távozik, de ott jól találja magát és elhatározza, hogy néhány napig még marad. Ezért betegnek akarja magát jelenteni hivatalfőnökénél, de ahhoz orvosi bizonyitvány kell. Elmegy tehát a falusi orvoshoz és bizonyitványt kér. Az orvos kérdi tőle: »Mi baja uraságodnak?« Azt mondja a hivatalnok hogy időnként fázik. »És mikor fázik?« kérdi megint az orvos, mire azt a feleletet kapja, hogy »olykor, amikor munkára gondolok!« »Ugy?« — mondja az orvos. »Ez malária!« és kiállitotta a bizonyitványt.

Emeleti modern lakás

Czelldömölkön, a Kossuth Lajos-utcában (Dinkgreve ház) 4 szoba, konyha, éléskamra, fürdőszoba és **a szükséges mellékhelyiségekkel** május 1-re, avagy augusztus 1-re **kiadó.**

A lakásban vizvezeték berendezve.

Zene-estély az Uj-kávéházban. Fényes Ferenc az Uj-kávéház agilis tulajdonosa a husvéti ünnepek alkalmával kellemes estéket akar szerezni a közönségnek. Nagy áldozatok árán sikerült neki ma és holnap estére megnyernie Füredi Kálmán hirneves pápai cigányprimás zenekarát, amely mindkét estén belépődij nélkül hangversenyez a kávéházban.

Fogházőri áthelyezés. Tóth Sándor helybeli közigazgatási fogházőrt ugyanezen minőségben Szombathelyre helyezték át.

Mozi. A helybeli »Apolló« mozgóban ma és holnap este külön ünnepi előadások lesznek. Mindkét előadáson elsőrangu müsor kerül szinre,különösen a sláger darabok érdemelnek külön megemlitést. Ma este a »A tangó királyné« cimü nagy 3 felvonásos dráma kerül szinre, amely érdekesebbnél-érdekesebb és szép jelenetekben bővelkedik. A főszerepet hires párisi szinésznő játsza, az utolsó felvonásban pedig egy tangó versenyt is lesz alkalmunk a filmen látni, — hétfőn este »A javitó intézet« cimü nagy 3 felvonásos mester film kerül a többek között bemutatóra, amelynek tartalmát mai lapunk tárca rovatában részletesen ismertetjük. Mindkét napon 4, 6 és 8 órakor lesznek előadások és minden előadáson dicséretre méltó szép zongora kiséret van.

Triesti általános biztositó társulat (Assicurazioni Generali) Budapest, V., Dorottya-utca 10. és 12. A »Közgazdaság« rovatában közöljük a Triesti általános biztositó társulat (Assicurazioni Generali), e legnagyobb, leggazdagabb és legrégibb biztositó intézetünk mérlegének főbb adatait. Teljes mérleggel a társulat mindenkinek, aki e célból hozzá fordul a legnagyobb készséggel szolgál. Az intézet elfogad: élet-, tüz-, szállitmány-, üveg- és betörés elleni biztositásokat. Közvetit továbbá: jégbiztositásokat a Magyar jég- és viszontbiztositó r. t., baleset- és szavatossági biztositásokat az Első o. általános baleset ellen biztositó társaság, valamint kezességi és óvadék biztositásokat, eltulajdonitás, lopás, hütlen kezelés és sikkasztás elleni biztositásokat és versenylovak, telivérek és egyébb értékesebb tenyészállatok biztositását a »Minerva« általános biztositó részvénytársaság, valamint áru- és utipodgyászbiztositásokat az Európai áru- és podgyászbiztositó részvénytársaság számára. A czelldömölki ügynökség: Wittmann Adolf, Szagán János, Ujtz András.

Ami igaz, az igaz. Egy részeg embert kidobtak a korcsmából, amidőn éppen arra megy el egy pap és reá szól: »Ugyan, nem szégyeli magát, hogy megint be van rugva?« »Nem csak *be*, hanem *ki is!*« — igazitja ki az atyafi.

Ötkoronás bankjegyek. A pénzügyi körök régen követelik, hogy — már csak a könnyebb kezelhetőség szempontjából is — hozzanak forgalomba papirpénzt. Az ezüst ötkoronás sulyos, esetlen s különben a külföldön is megvan a példa hasonló összegü papirpénz forgalomba hozatalára. Eddig minden óhaj és érvelés hiábavaló volt, Most azonben valószinüleg mégis lesz valami a dologból.

»**A Nő**« c. feminista folyóirat legujabb száma a szokottnál is gazdagabb tartalommal jelent meg. Ego: a pesti asszonyokról, Reichennallerné Petheő Irén egy régi magyar törvénykönyvről, Gere Zsigmond egy kis cimfestőinasról irt érdekes cikket. Szikra »Ujságkivágások« cimen polemizál antifeminista ujságirókkal. Nagy érdeklődésre számithat a Feministák Egyesületének e számban közölt hivatalos évi jelentése, továbbá a Feminismus Kiskátéja c. sorozatnak a józan ész unalmairól irt fejezete. Charlotte Perkins Gilman regénye, a szemlék és glosszák változatossága továbbá a Nőtisztviselők Országos Egyesületének közleményei egészitik a lapot, melynek előfizetési ára egész évre 5 korona. Szerkesztőség és kiadóhivatal Budapest V. Mária-Valéria utca 12.

A vasmegyei tartalékos tiszti egyesület által rendezett tartalékos tiszti akadémia ez évi tanfolyamát Heinlein Alfréd 83. sz. gyalogezredbeli alezredes előadásával befejezték. A hallgatóság soraiban a tartalékos tiszteken kivül a 83. gyalogezred első zászlóaljának és a szombathelyi hadkiegészitő parancsnokság tisztikara, a cs. és kir. 5 sz. II. Miklós orosz cár nevét viselő ulánusezred, a cs. és kir. 11. sz. Ferdinánd bolgár király nevét viselő huszárezred pótkerete és cs. és kir. 5. sz. gróf Radetzky tábornok nevét viselő huszárezred gépfegyverosztálya tisztikaraiknak számos tagjai is részt vett. Az előadó több tartalékos tisztet is megkérdezett előadása folyamán egyes harcászati momentumok jelentőségéről. Az előadás befejeztével a Vasvármegyei tartalékos tiszti egyesülés igazgatósága nevében Zimmermann Károly, a pudapesti hadmérnöki igazgatóság erőditményi hadnagya mondott köszönetet az előadónak fényesen sikerült előadásáért. A hadtestparancsnok rövidd el a tanfolyam bezárása előtt a tartalékos tiszti egyesület alapitása köröl szerzett érdemeik elismeréséül Czaller Ambrus századost, gróf Erődi Tamás 9. sz. h. e. hadnagyot, egyesületi elnököt és Zimmermann Károly tart erőditményi hadnagyot, egyesületi igazgatót, hadtestparancsnoki dicsérő oklevelekkel tüntette ki. A jövő évi tanfolyam 1914 év őszén fog megnyittatni és lovagló-tanfolyammal lesz egybekötve.

A »Bünügyi Szemle Törvénytára.« Felhivjuk olvasóink és a jogászközönség figyelmét a dr. Angyal Pál, budapesti egyetemi ny. r. tanár, kiváló büntetőjogászunk szerkesztésében megjelenő fenti cimet viselő törvénytárra. A kézies alaku, mindennapi használatra szánt kiadás legujabb és igen nagy fontosságu törvényeinket tárgyalja, legkiválóbb jogtudósaink kisérő magyarázatával. Eddig megjelentek: A közveszélyes munkakerülőkről szóló 1913: XXI. törvénycikk ,dr. Degré Lajos egyetemi m. tanár jegyzeteivel: A választójog büntetőjogi védelméről szóló 1913: XXII. t. c., együtt. A királyság megsértéséről és a királyság intézményének megtámadásáról szóló 1913. XXXIV. t.-cikkel, dr. Angyal Pál, egyetemi ny. r. tanár magyarázatával: Az esküdtbiróság előtti eljárásra és a semmiségi panaszra vonatkozó rendelkezések módositásáról szóló 1914. XIII. t.-cikk, dr, Degré Miklós, kir. curiai biró kisérő jegyzeteivel valamint A sajtóról szóló 1914. XIV. t.-cikk, dr. Finkei Ferenc egyetemi ny. r. tanár magyarázalával. Az első füzet ára 1 K, a II.-é 2 K, a III.-é 4 K, a IV.-é 3 K. Kapható a kiadónál: Wessely és Horváth könyvnyomdájában, Pécs és minden jobb könyvkereskedésben.

A protekció ellen. Igen fontos rendeletet adott ki Tolnai Kornél, a Máv. elnökigazgatója, a mindinkább elharapódzó protekciós rendszer meggátlása végett. A rendeletben konstatálja, hogy azok, akik az intézmény

keretén kivül álló személyek igénybevételéve igyekeznek előbbrejutni, a szolgálati pragmatika 20. paragrafusába ütköző szabálytalanságot követnek el. Ez a rendelkezés már régebben megtiltja az ilynemü protekció igénybevételét, miután azonban az alkalmazottak ismételten igyekeznek a Máv.-on kivüll álló személyek közbelépésével kinevezésüket szorgalmazni az elnökigazgató kijelenti, hogy ezt a rendszert a jövőben nem hajlandó türni, mert ez jogtalanság és beleütközik a fegyelembe is. Az ilyen közbelépés ezentul különben is felesleges és azt a látszatot kelti, hogy az azt igénybevevő nem szolgálatának pontos teljesitésével, hanem más külső befolyás érvényesitésével igyekszik előrehaladni, ez pedig az illetőnek inkább árt — mondja az elnökigazgató — mintsem használ.

Anyák iskolájában arra fektetik a legnagyobb sulyt, hogy mivel legyenek a gyermekek akkor táplálva, ha a természetes táplálás az emlőn keresztül megszünik? Ez iskola egyetlen tanitása, hogy minden anya tudomást szerezzen a Phosphatine Falieres létezéséről és annak pótolhatatlanságáról. Ki Phosphatine Falieres-el táplálja gyermekét, annak fáradozása biztositva van, mert nincs jobb és értékesebb tápszer; kellemes izü, könnyen emészthető, a fogzást megkönnyiti és biztositja a csontrendszer fejlődését.

Az irni és olvasni tudás megállapitására hivatott állandó bizottság megalakitása. Az 1913 évi XIV. törvénycikk végrehajtása tárgyában a vallás- és közoktatásügyi miniszter a belügyminiszterrel egyetértőleg rendeletet adtak ki a képviselőválasztó polgárok irni és olvasni tudásának megállapitására vonatkozólag. A rendelet értelmében minden járásban és rendezett tanácsu városban egy állandó bizottság alakitandó közigazgatási és tanügyi férfiakból, amely állandó bizottság az elsőfoku közigazgatási hatóság székhelyén és annak hivatalos helyiségében fogja megejteni a vizsgálatot az arra jelentkezők fölött. Ezeket a vizsgákat a folyó évben május hónapban, a jövő esztendőkben pedig február hónapban tartják meg. A vármegye közigazgatási bizottsága szerdán tartott rendes havi ülésén tett eleget a miniszteri rendeletnek, amennyiben az állandó vizsgáló bizottságokat megalakitotta. A bizottság tagjaivá választották a czelldömölki járásban: Elnök Takáts Márton főbiró, alelnök Somogyi Aladár szolgabiró, tagok: Mezihradszky Lajos tb. szolgabiró, Lóránth Gyula főjegyző, Kemenesi József polg. isk. ig., Oswald Sándor polg. isk. tanár.

II. Magyar Nemzeti Zarándoklat Lourdesba. Gróf Mailáth, gróf Zichy és Fischer-Colbrie megyéspüspökök védnökségével és egy nagyobb papi bizottság gondos rendezésében f. é. julius hó 24-én kényelmes különvonaton indul Pádua-Róma-Lourdes-Páris és Einsiedeln érintésével, amely 20 napra terjed és a II. osztályon 480, a III. osztályon 295 koronába kerül. Tekintettel a már eddig megnyilvánult nagy érdeklődésre, a jelentkezések junius hó elsejével lezáratnak. Magyar, német és tót nyelvü programmokat készséggel küld az érdeklődőknek Gaibl Sándor pápai prelátus, apátkanonok, Pozsony Káptalan utca 3.

Ha épitkezik

elismert legjobb

MESZET

a „Dunántuli Egyesült Mészgyárak Részvénytársaság"

szentgáli, sümegi, városlődi, ajkai és ugodi gyártelepeinek kemenesaljai kizárólagos képviseleténél:

özv. Grósz Henrikné

35 év óta fennálló mészraktárában Hollósy-tér 26. szám

kaphat.

Eladás nagyban és kicsinyben.

Állandóan raktáron friss mész.

Tisztaság — Egészség!

Ha fájnak a lábai: **menjen gőzfürdőbe.**

Ha fáj a dereka: **menjen gőzfürdőbe.**

Ha éjjel dőzsöl: **menjen gőzfürdőbe.**

Ha egészséges: **menjen gőzfürdőbe,**

hogy ezt a kincset megőrzi.

Masszás és tyukszemvágás.

Pápai gőz- és kádfürdő

reggel 6 órától egész nap nyitva. Csütörtökön délelőtt és délután a gőzfürdőt hölgyek használhatják.

Gulliver cipőkivül olcsó, mert kaucsukból készült.

Szerkesztői üzenetek.

J. I. Róma. Kedves lev. lapját örömmel olvastuk. Kellemes szórakozást kivánunk ott, az örökösen mosolygó égbolt honában. Bizony, élvezetesebb dolog a Monte Pincio-n bámulni a nap lementét, mint itt. Szives üdvözlet.

M. N. Szobathely. Versére ez a válaszunk:

»Kedves költő: Röntöm-böntöm,
Várják önt az Angyalföldön,
Várják ottan tárt karokkal,
Hideg vizzel, kényszer-rokkal!«

Többeknek. Érdeklődésükre csak megnyugtató választ adhatunk, mivel birjuk az illető igéretét, hogy a távolban is megmarad szorgalmas munkatársnak.

Közgazdaság.

A Triesti Általános Biztositó Társulat

(Assicurazioni Generali)

f. évi március hó 17-én tartott 82-ik rendes közgyülésén terjesztettek be az 1913. évi mérlegek. Az előttünk fekvő jelentésből látjuk, hogy az 1913. december 31-én értényben volt életbiztositási tőkeösszegek K 1,297.036,630.20 tettek ki és az év folyamán bevett dijak K 56.381,050,47 rugtak. Az életbiztositási osztály dijtartaléka K 22.566,540,30-rel K 398.114,196,97-re emelkedett. Az életbiztositottak osztalék-alapja K 7.515,715,11 tesz ki. A tüzbiztositási ágban beleértve a tükörüveg biztositást, a dijbevétel K 19,357.541,835 biztositási összeg után K 83,058.521.87 volt, miből K 11.771,428·47 viszontbiztositásra forditatott, ugy, hogy a tiszta dijbevétel K 21.287,084·40-re rugott és ez összegből K 15.425,174·22 mint dijtartalék minden tehertől menten jövő évre vitetett át. A jövő években esedékessé váló dijkötelezvények összege K 160.198,898·15. A betörésbiztositási árban a dijbevétel K 1.774,925·69-re rugott, miből levonván a viszontbiztositást, a tiszta dijbevétel K 982.230·66 tett ki. A szállitmánybiztositási ágban a dijbevétel kitett K 7.340,807·26, mely a viszontbiztositások levonása után K

3.362,470·05-re rugott. Károkért a társaság 1913-ban K 50. 202,042·11 és alapitása óta K 1.163.020,163·97 fizetett ki. E kartéritési összegből hazánkra K 233.952.606·56 esik. A nyereség-tartalékok közül, melyek összesen K 15.504.719·08 re rugnak, különösen kiemelendők: az alap-szabályszerinti nyereség-tartalék, mely K 7.971.112·52 tesz ki, az értékpapirok árfolyam-ingadozására alakitott tartalék, mely az idei átutalással együtt K 4.948,531·55-re rug, továbbá felemlitendő a 160,000 K rugó kétes követelések tartaléka és az ingatlan tartalék, mely az idei átutalással K 2.425,075·01 tesz ki. Részvényenként 720 arany frank osztalék kerül kifizetésre. A társaság összes tartalékjai és alapjai, melyek az idei átutalások folytán K 434.367,388·47-ről K 456.949,184·97-re emelkedtek, a következő elsőrangu értékekben vannak elhelyezve: 1. Ingatlanok és jelzálog követelések K 105.861,710·28. 2. Életbiztositási kötvényekre adott kölcsönök K 51.760,232·64. 3. Letétbe helyezett értékpapirokra adott kölcsönök K 5.459,438·35. 4. Értékpapirok K 237.342,355·22. 5. Követelések államoknál és tartományoknál K 46.666,706·21. 6. Tarca váltók K 719,310·61. 7. Készpénz és az intézet követelései a hitelezők követelésinek levonásával K 9.129,432·26, összesen K 456.949,184·97. Ezen értékekből 85 millió korona magyar értékekre esik. — A »Minerva« általános biztositó részvénytársaság Budapesten, — mely az Assicurazioni Generali leányintézete, — egyébb ágazatain kivül foglalkozik a kezességi- és óvadék-, valamint az eltulajdonitás-, lopás-, hütlen kezelés- és sikkasztás elleni biztositással, nemkülönben a versenylovak, telivérek és más értékesebb tenyészállatok biztositásával, mely uj ágazatokat nevezett társaság vezette be hazánkban, valamint áru- és utipodgyászbiztositásokat az Európai áru- és podgyászbiztositó részvénytársaság számára.

Alapitva 1804. Alapitva 1804.

HOFFMANN JÓZSEF

kávé-nagypörkölidejének iz és zamat tekintetében felülmulhatatlan

PÖRKOLT KÁVÉI:

»Udvari keverék« á K 6·—
»Kolumbus« á K 4·80
»Kubanus« á K 4·40

állandóan friss pörkölésben, 1/2, 1/1 és kg-os csomagokban kaphatók:

GAYER GYULA

vas- és fűszerkereskedő. Czelldömölkön.

MIELŐTT SZŐLŐVESSZŐT

SZŐLŐOLTVÁNYT,

BORT,

gyümölcsöt és diszfát

vásárolna, a sajat érdekében kérje legujabb **képes árjegyzékünket**, mely mindenkire nézve sok **hasznos tudni valót tartalmaz.** — Pontos cim:

Szücs Sándor Fia

szőlőoltványtelep és borterme lő tars.

BIHARDIÓSZE

Megrendelések intézendők **Sulok István** mukertészhez **Czelldomölk.**

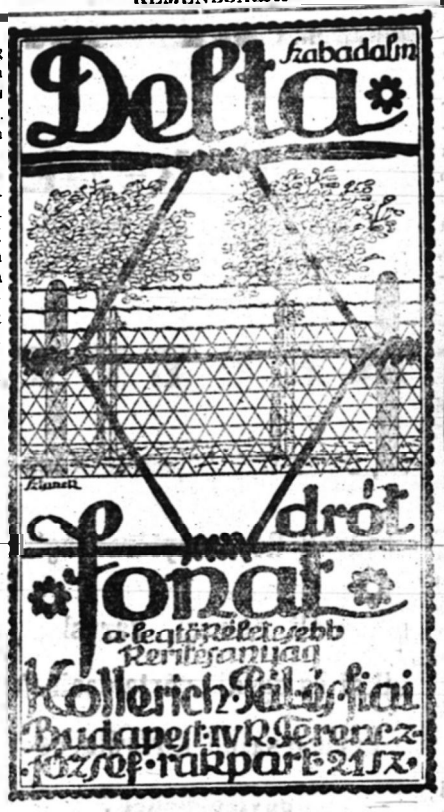

Egyedüli árusitás:

LANG KÁLMÁN Czelldomölk.

Épitettők figyelmébe!

Alulirott tisztelettel értesitem a n. é. közönséget, hogy Győrött az ácsmesterek képesitő vizsgálatain az

ácsmesteri

teendők végzésére képesitést nyertem.

Czelldömölkön már 15 év óta végzek teljes megelégedésre ácsipari munkákat és most képesitésemnél fogva minden e szakba vágó munkát szabadon végezhetek.

Kifogástalanul és jutányos árban elkészitett munkám tesz érdemessé a pártfogásra.

Kiváló tisztelettel

Bokor Károly

képesitett ácsmester.

Lakás: Berzsenyi Dániel-utca 1

Pályázati hirdetmény.

A Kis-Czell Kemenesaljai Közkórháznál

megüresedett

igazgató-főorvosi

állásra a kórházi bizottságnak folyó hó 4-én hozott határozatához képest, pályázat nyittatik. — Felkérem azokat az orvos urakat, akik az állást elnyerni óhajtják, hogy az 1876 évi XIV. tc. 63. §-ának megfelelő képesitésüket igazoló, a közkórház bizottságához intézett kérvényeiket **alulirottnál folyó évi május hó 15-ig** benyujtani szivesked jenek — A fizetés évi 1200 korona.

Kivonat az alapszabályokból: »18. §. az igazgató-főorvos nyilvános pályázatjan a bizottság előterjesztésére a vármegye főispánja által életfogytiglan

Czelldömölk, 1914. évi április hó 6-án

Dr. Porkoláb Mihály sk.

a kórházi bizottság elnöke.

CIPŐ-ÜZLET.

Czelldömölkön a Kossuth Lajos-utcában (Dinkgreve ház)

cipész-üzletet

nyitottam. — A legdivatosabb

szabásu női és férfi cipőket a legkifogástalanabb anyagból, teljes megelégedésre jutányos áron készitek.

Lovagló-csizmák.

Fájós lábakra speciális-cipők.

Javitásokat elfogadok és azonnal elkészitem.

Szives pártfogást kérve,

kiváló tisztelettel

ÁGOSTON JÁNOS

cipész.

BUXUS.

(Puszpáng.)

Több ezer darab utak és ágyak szegélyezésére, 100 darab nagyobb, erős gyökérzetü 7 K.

10 darab 80 fillér.

Kapható:

Vidos József

kemenesmihályfai kertészetében

Czelldömölki járásbiróság, mint telekkönyvi hatóság.

113/1914. tkv.

Árverési hirdetményi kivonat.

Deutsch Mór czelldömölki lakos végrehajtatónak Kovács Sándor alsósági lakos végrehajtást szenvedő ellen inditott végrehajtási ügyében a telekkönyvi hatóság a végrehajtási árverést 196 K 10 fillér tőkekövetelés és járulékai behajtása végett a czelldömölki kir. járásbiróság területén levő Alsóság községben fekvő s az alsósági 368 sz. tjkvben A † 2. sor 1827. hrsz. alatt felvett s a sági középhegyen fekvő szőlő és ház ingatlanból Kovács Sándor felerész jutalékára 2284 K kikiáltási árban, † 3. sor 1826/a. hrsz. alatt felvett sági középhegyi szőlő ingatlanból ugyanannak nevén álló felerész jutalékára 62 K kikiáltási árban és † 4. sor 1826/b hrsz. alatt felvett sági középhegyi szőlő ingatlanból agyanannak felerész jutalékára 62 K kikiáltási árban elrendelte.

Az árverés alá kerülő ingatlanok a kikiáltási ár kétharmadánál alacsonyabb áron nem adhatók el.

Árverezni szándékozók tartoznak bánatpénzül a kikiáltási ár 10%-át készpénzben, vagy az 1881. évi LX. tc. 42. §-ában jelzett árfolyamral számitott óvadékképes értékpapirosban a kiküldöttnél letenni, vagy a bánatpénznek előleges biroi letétbe helyezéséről kiállitott letéti elismervényt a kiküldöttnek átadni és az árverési feltételeket aláirni.

Az, aki az ingatlanért a kikiáltási árnál magasabb igéretet tett, ha többet igérni senki sem akar, köteles nyomban a kikiáltási ár százaléka szerint megállapitott bánatpénzt az általa igért ár ugyanannyi százalékáig kiegészitení.

Czelldömölk, 1914. január 10.

Dr. Hussy Sándor sk. kir. jbiró.

Ezen kiadmány hiteléül:

Hrabovszky Mór, kir. tkvezető.

HORNYOLT CSERÉP

kitünő minőségben kapható

özv. Tóry Györgyné

villanyüzemü tégla gyárában Czelldömölkön a következő árak mellet:

Hornyolt cserép 1000 darab 60 K.

» Kátrányozott cserép 1000 db. 75 K.

A hornyolt cserép tartósságáért és fagyálló képességéért jótállást vállalok.

VARJU EGÉR ÜSZÖK

kártevései ellen biztosan védekezhetik a földbirtokos a külföldön 5 év óta bevált kitünő védőszer,

CORBIN

alkalmazásával. Kiváló eredmények, bizonyitványok! Nem befolyásolja a mag **csirázását!** Egyszerü alkalmazás! **Olcsó!** Nem mérgező! Nagyszerüen bevált buza, kukorica, zab, rozs, répamag, árpa, kender, konyhavetemény stb. stb. csávázásánál. Csak egyszer próbálja meg saját érdekében!

Igen érdekes leirást, használati utasitást és árajánlatot ingyen küld:

Dr. KELETI és MURÁNYI vegyészeti gyára UJPEST, valamint a főelárusitó:

Gayer Gyula utóda Röh Pál

vas- és fűszerkereskedése

: CZELLDÖMÖLK :

Festő-üzlet megnyitás.

Tisztelettel értesitem a n. é. közönséget, hogy **Czelldömölkön Barossutca 12-ik szám alatt**

szobafestő és mázoló

üzletet nyitottam.

Ugy a fővárosban, mint a vidék nagyobb városaiban szerzett tapasztalataim folytán a legkényesebb izlésnek megfelelhetek. Főtörekvésem oda irányul, hogy a n. é. közönség b.bizalmát megnyerjem, az elvállalt munkát ugy izlés, mint tartósság és olcsó árak tekintetében kifogástalanul teljesitsem.

A legujabb irányu festéssel, legdivatosabb mintákban elvállalok szobák festését, mázolásokat, templomfestéseket. Cimirásokat a legdivatosabb betükből.

Szives pártfogást kérve kiváló tisztelettel

Enesei Károly

szobafestő és mázoló.

Szőlőoltványok a legkitünőbb minőségben bármily nagy mennyiségben vásárolhatók

Sulok István műkertészetében

Czelldömölk, Sági-utca (a Téglagyárral szemben)

Uzlet-áthelyezés

Tisztelettel hozom a n. é. közönség b. tudomására, hogy **Czelldömölkön, a Vásár tér utcában levő**

cipész-üzletemet

a Sági-utcába, Wendler Lajos bádogos házába (Bárány-vendéglővel szemben) helyeztem át.

Midőn ezt a n. é. közönség szives tudomására hozom, kérem, hogy eddigi szives pártfogásával a jövőre is megtisztelni sziveskedjék, melyet kifogástalan készitésü, mérsékelt áru munkámmal kifogok érdemelni.

Férfi-, női- és gyermekcipőket a legszebb kivitelben, javitásokat pedig gyorsan készitek.

Tisztelettel

Gerencsér A. utóda

Rognár János

cipész.

BERECZ LAJOS

ujonnan alapitott

érc- és fakoporsó raktára

Czelldömölk, Ferenc József-utca (Saját ház.)

Mindennemü temetkezési cikkek bevásárlási forrása.

Állandó sirkoszoru raktár.

Diszes ravatal-felállitás megegyezés szerint.

Temetések a legegyszerübbtől a legdiszesebbekig eszközöltetnek.

BUTOROK.

Réz és vasbutorok, háló, ebédlő, szálloda, kórházi és kerti berendezések, gyermekágyak, gyermekkocsik, acél sodrony ágybetétek, kocsiülések, lószőr és afrik matracok, diványok, rézkarnisok, ablakrolettak, redőnyök, mozsdóasztal és mozsdó-készletek, szoba-kloset, fa és széntartók, kályha ellenzők, tüzelő készletek, ruha-fogasok, patkány és egérfogokat legjutányosabban szállit

GARAI KÁROLY

réz és vasbutor készitő ARAD.

Kedvező vásárlás!

Törpe és magastörzsü almafák	**10**	**drbonként**	**4 K.**
„ „ egyéb gyümölcsfák	**10**	**„**	**5 K.**
Rózsafák magastörzsü	**10**	**„**	**8 K.**
Bokorrózsák	**10**	**„**	**5 K.**

Kerti és cserepes-virágok, gumók stb. a legolcsóbb árban.

Méhészet beszüntetése miatt azonnal eladó 7 drb. teljesen uj 4 családos, összesen 28 családra megfelelő Liebner-féle méhkaptár teljesen felszerelve 100 korona, soha be nem szerezhető áron.

Egy kaptár 4 család számára 16 korona.

Rendelések intézendők

Gróf ZICHY ERNŐ kertészetébe

Ács, Komárom-megye.

Nyomatott Dinkgreve Nándor villanyerore berendezett könyvnyomdájában Czelldömölk.

HUSVÉT

Oh szent igazság, husvét ünnepe.
Kitől a bünös had megrettene;
Ki a farizeusokat megaláztad,
S a büszke helytartót reszketni láttad;
Ki eltoltad a követ, mit fölébed
Oda hengeritettek a pribékek,
S kibontva tiszta, szép mennyei szárnyad,
Ott hagytad a neked szánt siri ágyat:
— Áhitozunk utánad!

Husvét, feltámadásnak ünnepe,
Halálra szántak uj, szebb élete;
Ki nem hagytad a porban megalázva,
Őt, aki hitt a maga igazába,
S eszményeihez hü maradt haláláig,
A rámért kinos kereszt nyomoráig.
— Husvét, te szent, örömre vált bubánat
Ki fölmagasztalod a Golgotákat:
— Áhitozunk utánad!

Szabolcska Mihály.

Husvétkor.

Elmultak a nagyhét gyásznapjai s a kereszténység leggyászosabb napja: a nagypéntek, mely napon kereszre feszittetett a Megváltó. A szentegyházakban elnémultak a harangok a gyász jeléül s az oltárokat gyászlepelbe vonták. Az orgona mélabús akkordjai mellett pedig fölzugott a Passio: Péter apostol siralma, melyben a Mester megtagadása feletti mély fájdalmát zengte el az Úr szolgája.

S ime harmadnapra a sirbolt ajtai szétnyiltak, a fegyveres katonák szétfutottak és Krisztus feltámadott!

Husvét van! Az igazságnak, egy nagy hivatás igazolásának s az eszme föltámadásának szimboluma. Immár majd kétezer év óta! S ki tudja, hány ezer évvel ezután is még az marad! Amig csak emberek élnek itt a földön. Jöhetnek bármilyen idők és korok, ennek a szimbolumnak nem lehet elpusztulnia, az ember lelkéből nem lehet kivesznie.

Tagadhatatlan, hogy a kereszténységnek ezt a legnagyobb ünnepét, a hóditó hitnek ezt a fényes legendáját, a hosszu kétezer éven keresztül sohase ostromolta annyira, mint napjainkban, a kételkedésnek, tagadásnak pozitiv valóságokat fürkésző korszelleme. De hiába minden! Krisztus vallásának szikla szilárd talapzatát csak érintik a korszellemnek bizonyos hullámai, magát a Krisztus földreküldetésének nagy, világtörténeti jelentőségét meg nem másithatják.

Sőt azt hisszük, ez a koronkénti kis tévelygés csak hasznára válik a keresztény igazságoknak. A jobbak annál lelkesebben, odaadóbban választják lelkivigasztalásul a keresztény humanizmus bölcseletét s bizony, a mostani husvéti harangszó sokkal több népet hódit a templomba, mint valaha.

Legyünk ellátva a természettudományi ismeretek bármekkora nagy tömegével, hiven ragaszkodunk mi mindig azokhoz az ideálokhoz, melyekre bennünket a mi hitünk tanit. A kutató emberi szellem csodákat müvelhet; szolgálatába hajthat minden természeti erőt, de annyira sohasem viszi, hogy az emberiséget a hitétől megfossza. A hit a mi kővárunk, a mi erősségünk, amelyben megnyugszunk s meg kell nyugodnunk mindig. A léha kétkedő megtagadja, de mire megy vele?

Nekünk ragaszkodnunk kell azokhoz az ideálokhoz, melyekre bennünket a mi hitünk tanit. Ez a ragaszkodás emel ki minket az élet sivárságából a mai husvéti ünnepen. Nem lehet olyan közömbös lélek, akit a husvét legendája s az a sok szimbolum, melyet a Kalváriát megjáró igazság feltár, valahogyan meg ne ihletne, ne érintene, a lelkére hatástalan lenne! A nagy élethivatásnak ezt a fönséges tragédiáját látva hiszünk és bizunk a magunk hivatásában, kicsiny célokért való törekvésünk igazságában és győzelmében.

Minél nehezebb az élet harca, annál nagyobb szüksége van a verejtékes homlokkal, a lankadó izmokkal dolgozó embernek a husvét szimbolikus ünnepére.

A husvét megtanit bennünket arra, hogy kinek-kinek biznia kell a maga igazságában. Egyesnek, nemzetnek egyaránt. Csak arra van szükség, hogy aminek a végső diadalában törhetetlen lélekkel bizunk, valóban igazság legyen.

De még sok másra is megtanit bennünket a husvét. Megtanit a közjóért való önfeláldozásra is. Ebben az önző, anyagias korban ezt fogjuk a legnehezebben megtanulni, életigazságunknak vallani. De hinnünk kell, hogy megjön annak az igazságnak is a feltámadása, mely elsöpör minden önzést s nem tülekedés, nem elnyomás, hanem nagy, egyetemes emberi célok lesznek a haladás zászlójára irva.

Ünnepre kondulnak a harangok! Szabaditsuk meg a lelkünket, legalább erre a két ünnepnapra a szürke élétgondolatoktól. Minél küzdelmesebb az életünk, annál nagyobb szükségünk van a kivételes napokra, amikor a föld sarához szokott szemünk égre tekinthet, lelkünk megtisztulva fölszárnyalhat.

Bizzunk az igazságban, bizzunk a tiszta, emberi eszmék föltámadásában!

Amig a husvét ünnepeinek évezredes varázsa megihleti az emberiséget, addig nincs veszve semmi, mert hiszen a tévelygő embert megtalálja a hit igazságát.

— i —

A fiu gazember.

A Széky-kurián nagy volt a szomoruság. A nagyasszony naphosszat az ambituson ült és várt valamit.

Késő ősz volt. A nyárad-parti fák rézvörös szint váltottak s az országuton a borvizes székelyek szekerei csikorogtak. Küszöbön volt a tél, a borvizesek messzi utjokról siettek hazafelé.

A nagyasszony szomoruan nézte a kocogó szekereket és felsóhajtott:

— Oh, az a fiu, az a fiu . . .

— Az a fiu gazember! — csattant fel hirtelen egy bársony hang az ambitus végéről.

— Ne, ne!

A nagyasszony tiltakozva emelte fel a kezét s könyörögve nézett az urára, Széky Barnabásra.

Széky Barnabás eszterhás szemöldökei összerándultak. Megfordult és tehetetlen haraggal bámult bele a levegőbe.

A nagyasszony szomoruan folytatta:

— Ne bántsd azt a fiut, hátha beteg szegény. Ágyban fekszik és nincs senkije, akivel irathatna.

Ez a mentség vigasztalásnak oly szomoru volt, hogy a nagyasszony szeméből kiszökött a könny.

Széky Barnabás észrevette ezt a könynyet és hirtelen lelohadt a haragja. Odalépett öreg hitestársához és szeliden megfogta a kezét.

— Öreg bolondok vagyunk mi ketten, — mondotta elérzékenyülve — nagyon a szivünkhöz nőtt az a fiu.

Aztán, hogy elrejtse felindulását, ujra pattogni kezdett:

— Biztos, hogy kutya baja sincs a kölyöknek. Éli világát. No, de majd megtanitom embereségre! Elmegyek utána, el én, ha még oly messze is van az a Pest.

A nagyasszony szomoruan ingatta a fejét

— Nem mégy te oda, Barnabás.

Székely Barnabást ez a tagadásbevevés még jobban feltüzelte.

— Már hogyne mennék dohogta mérgesen. — Ma indulok. Vagy holnap. De elmegyek. Meglátom én, mért hallgat ugy az a kölyök. Hát mi már nem is élünk a számára? Egyszerüen meghalltunk? Mi? Felutazom!

Ez a fenyegetés nem volt komoly. Hanem amikor már télre kezdett fordulni az idő s a fiu még mindig nem adott életjelt magáról, a Széky kuria öreg lakóit majd fölvetette a nyugtalanság.

Széky Barnabás egy napon saroglyába tétette a rókatorkos bundáját, megirta a testamentumát s odaállott a nagyasszony elé:

— Megyek Pestre!

A nagyasszony halotthalvány lett erre. a kijelentésre. Még az aranykapcsos piros kláris gyöngysor is, amely olyan fiatallá tette a fehérhaju nagyasszonyt, elsápadt a nyakán. De aztán erőt vett magán, nem akart gyöngébb lenni, mint édes öreg hitestársa és csöndesen mondta:

— Menj!

És amikor a kocsi, amiben az állomásra vitte Széky Barnabást, kirobogott az öreg kuria kőkapuján, a nagyasszony könyörgő hangon kiáltott az ura után:

— De ne bántsd azt a fiut!

II.

A pesti nagy bérház harmadik emeleti folyosóján Székely Barnabás keserves felfohászkodással csavargatta jobbra-balra kemény nyakát, hogy meglássa azt az ajtószámot, ahol a fiára ráakad. Végre ráakadt.

Egy kicsit elfogultan, bizonyos szorongással ütötte meg a kilincset, de az ajtó zárva volt, valaki belülről kinyitotta.

Széky Barnabás zavartan hátrált meg. Egy fiatal leány állott előtte.

— Engedelmet, tán rossz helyen járok, — dünnyögte.

— Kit tetszik keresni?

— Széky Miklóst.

— Itt lakik.

Széky Barnabás csodálkozva nézett a lányra.

— Itt? — mondta érthetetlenül és belépett.

A leány félszegen, bizonytalanul állott elébe.

— De most nincs itt. Csak később jön haza . . .

Széky Barnabás kedvtelve nézte a leányt. Akinek gyerekarcát pirosra festette a zavar és jókedvüen mondta:

— Nem baj. Megvárom. Én az apja vagyok.

A leány elsikoltotta magát. Halotthalvány lett s reszketve, félve nézett az ajtó felé. Látszott rajta, hogy legjobban szeretett volna elfutni.

Széky Barnabás valami különös elfogódottságot érzett. Sajnálta a leányt, aki ugy megrettent tőle és szelid hangon mondta:

— No, no, hát olyan ijesztő vagyok én?

A leány karikára nyilt, félénk szemekkel nézett az öregre. Könny ragyogott a pillján s mikor az öreg, hogy jobban megnyugtassa, megsimogatta a haját, hirtelen görcsös szeretettel ragadta meg a simogató kezet s megcsókolta.

Az öreg röstelkedve húzta el a kezét.

— Nem vagyok püspök, leányom — mondotta zavartan.

A leány egyszerre megváltozott. Az öreg szelid hangjára mintha minden félelme elpárolgott volna, szeles és boldog gyermek lett, aki sietve húzta le a bundát az öregről és kedveskedve tessékelte be a szobába.

— Ugy-e nagyon elfáradt? Hosszu volt az ut, oh, hogyne! Istenem, tán meg is éhezett. Hiszen dél is van már, — csacsogott össze-vissza. Mindjárt, mindjárt meglesz minden, mikorra megjön Miklós is . . .

Ennél a mondatnál hirtelen elakadt a szava. Sötét pir futotta be az arcát s hirtelen kiszaladt a konyhába.

Széky Barnabás bámulva nézett utána. Valami nehéz, bizonytalan érzés fogta el. Oly készületlenül találta ez a különös, kusza helyzet, hogy békétlenkedésének csak ezzel a dünnyögéssel tudott kifejezést adni:

— Ejnye, ejnye . . .

Józan gondolkozásu ember volt. Tisztában volt vele, hogy mit jelent ez a leány itt, a fia otthonában és becsületes lelke mélyén bizonyos háborgást érzett. Ördögbe is, ez a fiu veszettül csinálta a dolgot.

Az öreg körülnézett. A lakás, amelybe jutott szegényes volt. Az ablakokat azonban hófehér függönyök borították és a bútorok szinte ragyogtak a tisztaságtól. Meglátszott mindenen a gondos női kezek nyoma. Olyan kedves kis fészek volt a lakás, amelyben az ember önkénytelenül keresi a dalosmadarat, amely a ház boldogságáról dalol.

A konyhában csakugyan halkan dudolni kezdett a lány. Széky Barnabás szivét csöndes melegség futotta át, a nyitva maradt ajtón kiváncsian nézett a konyhába.

A lány ott sürgött-forgott a tüzhely körül. Fehér kötényében, a munkától kipirult lázas arcával olyan kedves látvány volt, hogy Széky Barnabás kezdte érteni a fiát. Ejnye, már jöhetne is az a fiu.

Az öreget ujra elfogta az a nagy bizonytalanság. Mit csináljon most, ha megjő a fiu? Nehéz dolog. Nem teheti már a láry miatt sem, akit nem bánthat meg. Szegény leány, talán nem is tehet róla, hogy ide jutott. Egészen gyermek. Az a haszontalan hölyök bizonyára beházlozta.

Kivülről nyilt az ajtó. A fiu betoppant. A leány a konyhából elébe szaladt. Lázasan suttogta:

— Nézd, ki van itt?

— Apám! — kiáltotta a fiu, de hirtelen megállt a küszöbön.

Az öreg fölemelkedett. A szemöldökei összerándultak, de aztán csöndesen mondta:

— Jer, megölellek. Az anyádért . . .

III.

Ebéd után, amely kinos csöndben telt el, az öreg azt mondta:

— Fiam, most jer velem, bejárjuk a várost.

A leány szemében egy könny jelent meg.

— De visszajönnek?

Az öreg ránézett. Meghatotta a leány félelme és hirtelen gyöngeség fogta el.

— Oh hogyne, gyermekem — mondotta — és megcsókolta a leány homlokát.

A fiu elképedve nézte a jelenetet. A leány pedig kacagott vidáman, boldogan és bohó kedvvel sürgölődött az öreg körül.

Megindultak. A fiu szótlanul, szorongva haladt az öreg mellett, aki az utcán rákezdett:

— Nagy bolondságot csináltál, fiam. Már most mi lesz?

A fiu hallgatott.

— No jól van, én mondom hát meg, — szólott az öreg. Az anyádnak nem szabad ezt megtudni. A leány árva, a leányt elviszem magammal.

— Mi? Mi az? Riadt fel a fiu.

Az öreg határozottan folytatta:

— Leviszem az anyádhoz. A leány jó, derék. Te voltál a romlása, te adod vissza a becsületét. Hazaviszem. És az anyád mellett fog élni addig, amig te kész ember vagy. Az anyádnak azonban nem szabad tudni a mostani dolgokról. Neki hazudunk. Azt mondjuk, a rokonaitól hoztuk el, akik nagyon szegények. Én is hazudom, — az anyádért. Akit megölne a valóság. Érted? A leányt én nem féltem. Az jó lélek, gyermek. S az anyád mellett még jobbá válik. Leviszem.

A fiu csodálkozva hallgatta az apját, aztán tartózkodva jegyezte meg:

— Fölösleges. Hiszen én nem akarom feleségül venni azt a leányt.

Pakots József.

Alleluja!

Feltámadott a dicső Istenember!
Mit ő megjósolt, az beteljesült.
Ime, két ezred óta lángolóan
A kereszténység forró napja süt.
Az egyetértés valóság, nem álom!
Nagy szeretet van az egész világon.

Nagy szeretet van! Ember, embertársát
Oly hőn szereti, hogy felfalni kész!
A haditettek koszoruja: semmi,
Ki gyilkol, az a legnagyobb vitéz!
Mig itt-ott zeng az Alleluja ének:
Vért ontanak a Balkán keresztények!

Alleluja! Legyen dicsőség néked
Isten fia! Szándékod tiszta volt.
A szeretetet hirdetted örökké,
Hogy üdvözöljön az élő s a holt.
Nagy fényedet elönté most az árnyék,
Kár volt meghalnod e hitvány világért!

— i —

Egy a sok közül.

I.

Tavaszi alkony volt. A nap rózsás fénynyel vonta be a mezőket. Langyos tavaszi szellő suhant át a fák lombjai között, melyek árnyában egy ifju álmodozott a jövő boldogságáról s az életnek csupán rózsás szinében gyönyörködve élvezte a mámorba ejtő illatos levegőt, a madarak énekét, mely halk zeneként áradt szét lelkében . . .

Egy édesbus nóta távoli hangjai rázták fel merengéséből, versenyre kelve a madarak csicsergésével. Az ifju felrezzent a szomoru hangokra. Egy párszor végig simitotta kezével forró homlokát s hallgatta a mindinkább közelebb hangzó ének gyönyörü hangjait. A bübájosan csengő hangok nyugtalanitották lelkét: »Ki lehet e gyönyörü szózat éneklője?« A másik perc már megadta a kivánt felvilágositást.

Az erdő aljában egy angyalhoz hasonló éj-fekete haju fiatal leányka szedett virágokat, kinek szépségét leirni nincs szó, nincs fogalom. Leomló éj-fekete haja festőileg boritotta vállait, kiemelve arcának halvány pirját, üde szépségét.

Az ifju mozdulatlanul ült egy helyen a csengő hangok hatása alatt; szemei megnedvesülve és sóvárogva követték a szép leányka alakját, melyen a leáldozó nap bágyadt sugarai hosszasan időztek . . .

Csend, béke és nyugalom övezték körül harmoniában állva, mélázó, ábrándos természetével, csak szive háborgott, mint a felkorbácsolt tenger. A szép leányka csengő hangja, mosolygó arca s mennyei hymnuszt zengő ajkai megbüvölték; egy fenséges és megmagyarázhatatlan érzelem vett erőt lelkén . . .

II.

A legszebb éjszakák egyike szállott le a földre. Az tiszta, égboltozaton egymásután gyultak ki a csillagok s a szép holdat körülfogva tündöklő fénnyel ragyogták be az egész vidéket.

E sejtelmes tavaszi éjjelen nyitott ablaknál ült az ifju, hallgatva szive dobogását. A csöndes tavaszi éj fensége, beszédes csendje boldogságról suttogva, alomba ringatta lelkét. A tündér lányka orcáira kuszáltan omló hajfürtjein merengett el. A tündérlányka pedig aludt. A hold ezüstös fénye megvilágitotta álmában mosolygó arcát; körülcsókolta ajkait, mint édes anya a kedves gyermekét s aztán zajtalanul suhant ki a kis szobából, hogy valahogy fel ne ébressze a csókolni való teremtést s meg ne zavarja álmát, mely olyan édes mosolyt csalt üde arcára.

A csillagok számtalanjai s a hold halvány világa beragyogták a kis ablakot, melyben álmatlanul virrasztott az ifju. Nézte, hogy miként mulik lassan-lassan az éj s miként dereng a hegyek mögött az ég: a tündöklő csillagok fénye egyre bágyadtabb lesz, majd a hajnali szürkületben mind elmulnak s helyöket rózsaszinü felhők foglalják el, melyeket a hegyormok mögött felkelő nap fényes sugaraival aranyoz meg. Mosolygó völgy terül el, szemei előtt medrében tovasiető patakkal, melynek vizében a nap sugarai megtörtek.

A fenséges látvány: midőn a felkelő nap aranyos sugarai eloszlatják a ködöt s előtárul egy — a végtelen rónához hasonló — völgy, mely a távolban az éggel látszik egybeolvadni, izgatja a kedélyeket s mámorba ringatja a lelkeket.

Az ifju szive is gyorsabban lüktetett, arca tüzben égett, ajka pedig mohón szivta be az illatos, tiszta, éltető erőt, melyen keresztül egy szomoru dal panaszos hangjai törtek utat, bánatos zokogással olvadva egybe a harangzugással, május első reggelén . . .

III.

Midőn az üde májusi reggel tele van dus ózonnal, kábitó virágillattal és varázssal, mely beárad az ember lelkébe, egy vágy vesz erőt rajta: Zöld erdőnek árnyas lombjai alatt pihenve élvezni a tiszta levegőt, hol a tarka szárnyu pillangók seregének zümmögése, madárdal s bübájos zsongás olvad egybe az erdő aljában csendesen hömpölygő patak méla csobogásával . . .

A kedves völgy ölén az azurkék boltozat verőfénye ömlött szét; a kis patak egyhangu — álomba ringató — csobogással folydogált.

A mélán csobogó patak fölé hajló hatalmas tölgyek árnyában ketten ültek: egy ifju és egy tündérszépségü leányka, kinek szobor alakját kidomboritá a testhez álló világos ruha; nemes hajlásu nyaka, szabályosan metszett carmin-piros ajkai még inkább emelték szépségét.

A leányka a verőfénytől mosolygó völgyet szemlélte, mig az ifju sóvárgó fényben ragyogó szemeit gyönyörködve nyugtatta az ábrándozva maga elé bámuló fiatal leányka sugárzó arcán, fényben ragyogó sötét szemcsillagain s ugy érezte, hogy teljesen rabja a szerelemnek . . .

Alkonyra járt az idő. A nap leáldozva biborpirosra festette az ég boltját; csak a hegyek ormain csillogtak még ott bucsu sugarai.

Az ég kéken tündökölt, a természet örömet sugárzott, a madarak vidáman fütyörésztek: gyönyörü hangjaival volt tele az erdő . . . Egymás mellett ülve élvezték a tavasz gyógyitó balzsamát s ünnepélyes érzés lepte meg lelküket . . . Elmélázva hallgattak sokáig, mig végre az ifju törte meg a csendet:

— Mily alkalmas hely ez az ábrándozásra, a szerelemre, melyet megismerni csak akkor tanultam, midőn fülbemászó melódiaként hangzó hangját először hallottam. — Ezüstcsengésü hangja megzavarta lelkemet, hallatára egy boldog, fenséges, édes érzés lopta be magát szivembe s fölrázott eddigi közönyömből . . .

A lányka lángoló arccal hallgatta az ifju szavait, ki e bátoritó pirulásra szenvedélyesen folytatta vallomását:

— Szeretem Olga, őszinte, igaz szerelemmel! Magához vonta a kis tündért, aki hagyta magát átölelni, sőt vállára hajtotta fejét s ajkaik egy hosszu, forró, édes csókban egyesültek.

Mámoritó boldogság vette őket körül; a természet is mosolyogva nézte a boldog szerelmeseket. Az erdő mélyében vadgalambok bugtak, a távolból pedig lágyan zengő harangszó dicsőitette szerelmüket . . .

IV.

Tiszta, kéklő éj borult a tájra. A leáldozó nap bágyadtan hinté szét megtört sugarait . . .

Estére járt az idő. Ott ült Olga a napsugártól fényes ablak mellett szépségének és bájának teljes pompájában tündökölve s érzelemteljesen ábrándozva. Olyan szép volt, de ábrándozva sokkal szebb. Üde, kerek arca, elragadóan ragyogó fekete tüzes szemei, dus hollófekete haja, piros ajkai, szobrászi termete elragadott, rabbá tett minden földi halandót . . .

Elmerengve hallgatta a fák lombjainak suttogását; gyönyörködött a tavaszi aranyos napsugár és langy szellő által életre kelt természet szépségeiben. Elmerengve képzelete beszárnyalt erdőt, mezőt, hegyet, völgyet . . . Elmerengett egy boldog valóságon, mely álomnak tünt fel előtte, de szive az ellenkezőről győzte meg. Egy halvány képü ifju felé repültek gondolatai és boldogan mosolygott. Lelke elmerengett a szerelem világában; keble pedig: a teremtésnek e tökéletes remeke csak ugy hullámzott a csodásan édes érzelmek árjában. Maga előtt látta »Ő«-t merengő szemeivel, melyek oly mesésen illettek halvány arcához; még érezte forró csókjait ajkán . . .

Zongorához ült, hogy könnyitsen szivén egy dallal . . . Az édesen csengő dalra a fák ágairól kis madarak válaszoltak csattogó énekükkel, mintha ők is érezték volna a hangot, mely a dalból szólott; mintha együtt éreztek volna azzal a kis leánnyal, ki égő arccal és hevült kebellel oly gyönyörüen fejezte ki szivének halk indulatait, érzéseit, elmerülve az érzelmek világában . . .

V.

Ugorjunk át egy évet . . .

A fák még lombtalan ágai között szomoru nótát fütyöl az áprilisi szél . . . [illegible] csak halvány pirja világitja meg még a tájat.

Félhomály uralkodik a kis szobában

melybe kiváncsian kandikálnak be a nap utolsó arany sugarai, hogy meglessék azt a halvány asszonyt, ki zongoráján nyugvó kezeiben izzó fejét tartja, sóvárgó szemeivel pedig a távolba tekint . . . Szemei, arca, szomoruságot árulnak el. Ugy ül ott székén, mintha halott volna; meg se moccan. Orcái, melyeken eddig az élet piros rózsái virultak, most hófehérek, mintha eltünt volna azokból minden csepp vér . . . Csillogó szemeire fáradtan borulnak le a pillák. Ugy néz ki, mint egy vihartépett rózsa, csak keble fássú pihegése árulta el, hogy még élet van benne.

Mivel foglalkozhatnak gondolatai, hogy oly gyakran tör fel kebléből nehéz sóhaj?

Egyedül van s a gondolat szárnyain a multba repült szenvedő lelke . . . Megujultak emlékezetében a felejthetetlen gyermekkor boldog évei, midőn nem ismerte a bánatot, a szenvedést, a fájdalom könnyeit; midőn csak ugy uszott a boldogság árjában addig, mig egy szerencsétlen óra, mely szivo mélyén őrzött ideáljától elválasztotta, egy más férfivel összo nem kötötte.

Férjhez ment ahhoz, akihez szülei kényszeritették s akit csak tisztelni tudott, de szeretni nem, mert szivét annak adta, aki sohase lehet az övé, mert ő nagyságos kisasszony, szerelme tárgya pedig csak szegény, de derék és becsületes iparos . . .

A bánat, a szenvedés, a könnyek napjai lassan telnek, de ő megadással türi sorsát. Senki, még a férje se tudja, hogy a mosolygó arc, a ragyogó szemek mit takarnak. Oly boldognak érzi magát férje, ha ő átfonja nyakát gömbölyü karjaival és csókokkal halmozza el, mert nem sejti, hogy a csókok nem neki szólnak, nem őt illetik . . .

Bensőjében sajátságos érzelmektől kinozva, szabad folyást enged könnyeinek; rövid, örökre eltünt álmát siratja:

Elérzékenyülve futtatja végig ujjait a billentyükön s gyönyörü dallam akkordjai rezegtetik meg a kis szoba levegőjét. Hullámzó kebellel, könnyben uszó szemekkel játsza végig az ismert népdalt:

»Búra, búra, búbánatra születtem!...«

A dal végeztével halavány arccal és zokogva borul rá a zongorára . . .

Szegény asszony szivében mostoha nyomokat hagyott a mult, mely csak rövid ábránd volt s amelyből olyan borzasztóan felriadt.

Kiss Berci.

Tisza partján . . .

A Tisza partján szeretnék meghalni,
Virághullajtó őszi alkonyattal.
Vagy azt se bánnám: hogyha épen akkor
Pirositná magát az őszi hajnal.

Csak ősz legyen; szép, bánatos, szelid ősz,
Mint amilyenben volt a születésem . . .
S a távozásom olyan szeretettel
Állják körül, mint rég az érkezésem!

— És ami e két ősz közét betölti,
Az életemre több áldás ne szálljon:
Mint ahogy én haló poromban is majd
Édes szülőim emlékét eláldom!

Szabolcska Mihály.

Tél a nyaralóban.

Irta: Kerekes András.

Hidegen csillogott a februári nap, kora délután volt, a főváros felől a vicinális egykedvü »pöfögéssel« érkezett be a nyaralóhely kis állomására.

Egyetlen utas szállott le. Magas, karcsu hölgy, földigérő szürke bundában, sürün lefátyolozott arccal. Idegesen, félénken nézett körül, pár határozatlan, tétova lépést tett, majd hirtelen elszántsággal átvágott az utteston és eltünt az állomás mögött húzódó villasor előkertjei között.

Halottiasan szomorú, elhagyatott volt minden. A kis előkertek dermedten álmodtak az édes nyárról, mikor a tenniszinges fiuk komolyan és merészen suttogtak a bokrok között szerelmes igéket a csillogó szemü, fehérruhás leányok fülébe? Amint elröppentek az örök szerelem szavai, ugy tünt el a nyár.

Most sehol egy teremtett élő lélek. Távolról, a falu felől elmosódottan húzódott idáig a fuvó rezesbanda lármája. A jó svábok a harmadik dáridós napot szentelik a farsang végének.

Öröm csillant meg a fiatal hölgy szemében. Ugy gondolta, hogy a villaőrző cselédség is ott van a mulatságon.

Összehajtott kulcsot vett elő s kinyitotta a körbefutó vasrácsos kerités hátsó kis ajtaját, a lombos fenyőcsoportok közt a kertészházig ment. Üres és csöndes volt. Most nézett csak körül szorongva, egész lelkében dideregve.

Ez volna az a bájos, csodaszép nyári fészek! A hatalmas villa lecsukott ablakszemeivel kriptára emlékeztetett. A bársonyos gyepszőnyegek helyén piszkos hó és jégfoltok. Még a téli napsugár is idegenszerű, amint a sürün álló óriási fák tar galyai közt lesiklik a földre, mintha kárpótolni akarná magát a nyárért, mikor forró délben sem kandikálhat keresztül az összehajló lombok alatti tündérvilágba. Oda, ahol szines rózsakruppok virágoznak s karcsu, nehéz illatu liliomkisasszonyok illegetik tölcséres fejüket a kőmedence tükrében. A kaktusz tüskés, széles levelei alól pedig huncut törpék vigyorognak a kedves japán sátracskák felé, melyekben szelid alkonyatokon ártatlanul flirtel a nyári zsurozó ifjuság . . .

Szomoru, kétségbeejtő ezekre most emlékezni! Gyors elhatározással nyitott fel egy oldalhajtást és belépett a villa kockás folyosójára. A tárt ajtón vastag kévékben ömlött be a világosság. A kis hatszögletes bástyaszobához sietett. Kezét a szivére szoritotta s ugy nézett körül az égszinkékkel tapétázott s filigrán butorokkal ékes, tipikus leányszobában.

Feltolta arcán a fátyolt s a még egészen gyermekes, finom arcból a legtisztább kékségü szem rebbent ide-oda a selymesen árnyékoló pillák alatt. Apró batisztkendőjét a szeméhez szoritotta, pedig azok szárazok voltak, nagy felindultságától sirni sem tudott.

Ugy áll, mint minden ahoz hasonlóban itthagyta. A kékselyemmel letakart ágy, a munkaasztalka, a hintaszék a kézimunkás párnával. Az ágy felett a szelidan mosolygó Mária kép . . . Elébe hullt, imádkozni akart, de egy szót sem tudott kiejteni. Csak a reszkető kezét kulcsolta össze, csak bánatos szemében könyörgött némán. Egyszerre felugrott. Erős lépések hangzottak a folyosón s a nyitott ajtóban már ott ált a férfi. Pompás alak. Fekete szeme melegen csillogott, piros-barna arcáról az élet mosolygott, a vágy tüzelt le.

— Klotild! — kiáltott erős indulattal folytott hangon s mélyen lehajolt, hogy a kis keztyüs kezet megcsókolja.

A nő vissza húzta a kezét, a férfi féltérdre hullt s ugy beszélt egyre melegedő szavakkal:

— A maga bájos lényére, finom lelkére vall, hogy itt fogad engem régi leányszobájában, a régi emlékek között. A hol minden boldogságról, szerelemről beszél, hol mindig tavasz, örökös derü volt, amig közénk nem férközött az a sötét árnyék . . .

Az asszony kirántotta a kezét és szomoru komolysággal vágott közbe:

— Hagyjuk a pózokat, barátom, nem illik az ebben a helyzetben. Ülljön le a hintaszékbe, mert ezeknek a kis semmi székeknek halálát jelenténé az a tekintélyes suly, amelyet szerelmi busongásában szerzett.

A férfi kelletlenül engedelmeskedett, az asszony nyugodtan beszélt tovább:

Bizarr, sőt esztelen gondolat volt ide hivni magát ebbe az elhagyatott, hideg világba, de itt, ahol minden magára emlékeztet, itt akartam találkozni magával még egyszer, utoljára.

— Utoljára? — pattant fel rémülten, csalódottan a férfi.

— Utoljára. Beszélni akartam magával, kérni, könyörögni, hogy ne üldözzön tovább. Hónapokig hirét sem hallottam s most egy idő óta mindenütt ott van, ahol én. Utcán, szinházban, vendéglőben. Igaz, hogy sokáig nem közeledett hozzám, de az evezősök piknikjén azt is megtette, hogy táncra kért és mennem kellett. Szédülve, félve, szégyenkezve hallgattam a keringő alatt a vallomását, de nem volt sem időm, sem erőm ahhoz, hogy visszautasitsam.

Találkát kért és ide adtam. Tudtam, hogyha itt, leányságom legszebb emlékei közt erős maradok, akkor kisértéseitől örökre megmenekülök. Nevessen ki, de tisztelje bennem a becsületes asszonyt, a hű feleséget.

Gábor valamit közbe akart szólni, de az asszonytól nem tudott.

— Valamikor itt még a levegő is a magáé volt, minden magáról beszélt. Látja az asztalon a kis márványfejet: arcképem után faragta meglepetésül a maga kedvéért egy azóta hiressé lett művész barátja. Mellette a hangjegyfüzet, nekem ajánlva a maga hozzám irt szerenádjának melodiájával. És ott az az ezüst csattos album. Abban temetkeznek azok a lelkesitő, bús versek, melynek megirására — állitólag — én inspiráltam. Ugy van minden, mint amikor maga elszakadt tőlem.

A férfi tiltakozóan ugrott fel s kitörő szenvedélylyel vette át a szót:

— Ő szakadtam el? Én, aki éveken keresztül rajongó hódolója, igaz megértője voltam?

Maga hagyott el! Egy szép reggelen álmélkodva arra ébredtem, hogy a villájuk kapuja

bezárul előttem. Akkor elhamarkodott daccal elszaladtam a nyaralótelepről is. Maga pedig a nyár végére szépen és fényesen férjhez ment. . . Én pedig könnyelmü fiu lettem, országháborító duhaj lettem. . . Napokig tivornyáztam, ismeretlen embereket pofoztam fel a kávéházban, verekedtem mintegy középkori spadasin, csakhogy szivem keserő háborodását oltogassam.

Az asszony arcán biboros fény szaladt át, a gyöngyházas kis szájából, mint hajnali szellő, halk sóhaj repült ki. A férfi észrevette az ellágyulást s igyekezett is azt kihasználni. Felugrott kitárt karokkal:

— Klotildka, édes, maga szive szerint, most is az enyém. Jöjjön velem uj életre, igazi boldogságra. . . . !

Az asszony arca ujra megfehéredett. Az asztalról felkapott egy arcképet és a férfi elé tartotta:

— Nézze Gábor, itt a talizmánom, ez választott el magától és ez véd meg most is.

Gábor alig mert a képre nézni. Egy pillantásra már megnyugodott. Szép barna leány volt, nagy sötét, álmodó szemmel, — de egész ismeretlen.

— Nem értem, nem ismerem, — szólt inkább önmagához.

— A magyarázattal én szolgálok, csak foglaljon ismét helyet — figyelmeztette valami csodás hideg mosollyal az asszony.

— A nyáron történt. Késő este nagy társaság ült künn a kertünkben a fák sötétje alatt. Az égről a hold már elbujdosott s nem engedtük a lámpákat meggyujtani. Akkor jött maga, vagyis szökött valami mulatságról — kissé jókedvüen. Csak az égő cigaretták tüze irányitotta, hogy reánk találhasson. Mindenkit ismert a társaságból, egy hölgyet kivéve. Bemutattuk: Hajnal Icike énekesnő . . . kérem, egy szót se, rövid leszek! Az arcvonásait nem vehette ki, csak azt látta, hogy cigarettája tüzénél vakitóbb a szeme. Melléje szegődött. Évődtek, csipkődtek — el kell ismerni, hogy ötletesen, — de én a szavaiknál nem a szellemet, csak a szivembe való szurását éreztem. Mikor elváltak, titkon, sugva találkát kért és kapott is a Kálvin-térre. S maga oly pontos férfi, szótartó lovag volt! Percre jelent meg kiöltözködve, kezében égő rózsákkal. Mi: Icike meg én, egy emeleti ablakból néztük kacagva, sirva . . .

Icike és maga? — hüledezett a férfi.

— Igen Gábor, Icke barátnőm Hajnal ezredes leánya ugratta magát. Először, hogy megtréfálja, később pedig folytatta a színésznő szerepét, hogy hűségét próbára tegye. És sikerült annyira, hogy a szivem majd beleszakadt. Rettenetes volt édes álmaim, fényes illuzióim összeomlását végig élni. Itthon elzárkóztam, ide a szobámba sirni . . . sirni . . . estére maga is megjött. A mamával beszélt és szemrehányást tett neki, hogy mért enged engem laza erkölcsü színésznőkkel barátságba elegyedni. Ezután maga [illegible] telte a sorsát. Reggel a kaput zárva találta.

— Bocsásson meg, részeg voltam . . . őrült voltam! — dadogta Gábor.

— A Kálvin-téren már nem volt részeg. Legfeljebb a saját felsülésén dühönghetett. Ez most mindegy. Ha asszonykoromba csal meg, akkor talán megölöm, talán megbocsátok, de azt, hogy megrombolta legszebb leányálmaimat és hogy maga tartotta felém először a falcont az élet kiábrándító italával, oh azt sohasem tudom elfelejteni . . . És most, hogy mindent tud, elválhatunk örökre gyorsan, sietve, mert az estével megjönnek a pletykás kertészek s ha itt találnák együtt, mehetek a Dunának, vagy a vicinális kerekei alá.

A férfi összekulcsolta a kezét megtörten, könyörgően. Valamit mondani akart az együtt való meghalásról, de az asszony türelmetlenül sürgette.

— Távozzék kérem!

Hangja ellentmondást nem türően csengett. Szeméből hideg, parancsoló fény áradt. Gábornak ugy tetszett, hogy a falon a Máriakép szelid szeme is egyszerre szigoruan, rosszalóan huzódik össze. A leszálló alkony hidege jégvirágokat ültetgetett az ablakok üvegére. Gábort rettenetes hideg nyilalta át. Egész testében megdermedt. Csak annyit érzett, hogy vége mindennek, örökös a tél... Sirás fojtogatta, de mielőtt férfiatlanul kitört volna, csendesen meghajtotta magát és elment.

Az asszony merev, üveges pillantása kisérte végig a kerten. Mikor megtört alakja eltűnt, Klotild vad gyűlölettel dobta sarokba Icike képét s hangos zokogással borult az asztalra, ugy, hogy összefonódó két karja közé került a kicsi márványfej, a hangjegyfüzet és az album a versekkel . . .

Csalóka délibáb . . .

Csalóka délibáb, verőfény idején
Madárdalos nyáron,
Visszatérésedet hőn, epedve várom.

Mint a nyári délnap, úgy ragyogott, látod
Akkor az én lelkem,
Mikor első csókom arcodra leheltem.

Mikor a csillagok legszebben ragyognak
Odafönt az égen.
Akkor is várlak én, vesztett üdvösségem.

Óh, mert nincs az égnek soha olyan fénye,
Mint két nefelejtsnek,
Mik tükrei voltak forró szerelmednek.

Ha az ébredő nap biborát felölti,
S dalol a pacsirta,
Szemem már könnyeit érted elsirta.

Te voltál harmatos hajnala,
Teveled szállott be,
Madárdal, menyország, borus életembe.

Ha látok madarat, rabságban szenvedni,
Szemem könnybe lábad,
Mint az elrepülni, úgy vágyom utánad.

Ha az elszállhatna és ujra elzárnák
Ugy-e, hogy meghalna?
Ép, mintha nem jönnél, lelkem elsorvadna.

Szabó Gyula.

Nehéz esztendő.

— Párbaj a csatatéren. —

A pozsonyi főhadiszálláson nagy sürgés forgás volt. Futárok, csapattisztek, kémek, küldöncök jöttek mentek, az ősi primási palota előtt tarka katona csapatok élénk beszélgetésbe merülve. Görgei előszobája tömve volt minden fegyvernembeli tiszttel, akik parancsokat, leveleket, jelentéseket hoztak, vagy kihallgatásra várakoztak.

Hirtelen egy magas, nyulánk, dévcz kapitány lépett be a Hardegg-vértesek egyenruhájában. A tisztek mind feléje fordultak s meglepetve sugtak össze:

— Mit keres itt ez az osztrák tiszt?

A vérteskapitány egyenesen a segédtiszt asztalához lépett.

Gróf Zichy Pál vagyok, kérem, jelentsen be a tábornok urnál.

— Gróf Zichy Pál? — csodálkoztak a honvédtisztek még összébb huzódva hiszen ez a kivégzett gróf Zichy Ödön testvét-öccse. Mit akar ez itten?

És álmélkodva méregették a vérteskapitányt tetőtől talpig, némelyik szinte keresztülszurta a tekintetével.

A segédtiszt maga is meg volt lepve.

Nyomban felállott és benyitott Görgeihez.

Egy percz mulva Görgei magas, szikár, szemüveges alakja jelent meg a kitárt ajtóban.

Kérem gróf Zichy kapitány urat.

A gróf besietett, a tábornok kiküldte a bennlévőket s Görgei egyedül maradt Zichy Pállal.

— Mit kiván kapitány ur?

— Tábornok ur, osztrák tiszti rangomról már leköszöntem.

— Miért?

— Mert hazám ellen nem harcolok.

Görgei szuró tekintette figyelmesen siklott végig a fiatal grófon. Aztán ismét kérdően nézett rá.

— Az ön táborában akarok szolgálni ...

Görgei olyasmit érzett, mintha tüzes vas érintette volna a mellét. A szempillája megrezzent s az agyában hüvös szélrohamot érzett.

— Ajánló levelet hoztam Kossuthtól, — folytatta hidegen a gróf.

Görgei percekig nem tudott szóhoz jutni. Rendkivül meglepte ez a kijelentés. Eszébe jutott, hogy akkor látta először és utoljára a grófot, amikor hadifogoly volt s a vésztörvényszék itélkezett fölöttük.

Bátyját az ő döntő sulyos szavára itélték halálra, öccsét pedig fölmentették. Hirtelenében nem tudta, mit feleljen. Boszut szeretne-e állani rajta s azért akar nála szolgálni, avagy ő is bünösnek érzi magát s most vezekelni jött az ő táborába? Nagy lélektani rejtély előtt állott, amit nem tudott megfejteni. De érezte, hogy ezt az ajánlkozást nem lehet visszautasitani.

— Tehát gróf ur honvéd akar lenni?

— Igen, mert szeretem hazámat s legszivesebben szolgálok tábornok ur törzskarában.

Ez a kijelentés még nagyobb csodálatot keltett Görgeiben, de egyuttal gyanut is ébresztett, aminek azonban egy szóval sem akart hangot adni.

— Akkor a Vilmos-huszárokhoz teszem

számfeletti őrnagynak s a nyargonc tisztek parancsnokának nevezem ki.

A gróf kissé meghajtotta a fejét, a tábornok kezet nyujtott neki és Zichy gróf még aznap felöltötte a honvédruhát.

Görgei környezetében rögtön hire futott ennek s ezerféle találgatást füztek hozzá.

— Vigyáznunk kell minden lépésére, mert egészen bizonyos, hogy csak azért akar Görgei közelében lenni, hogy boszut álljon rajta bátyja haláláért. — Csak nem gondoljátok, hogy egy Zichy gróf orgyilkosságra vetemedik? — jegyezte meg Pusztelik őrnagy.

Másképpen lehetetlen megérteni, hogy ép az ő táborkarába furakodjék be.

— Hátha ezzel akarja bebizonyitani, hogy maga is elitéli bátyja szereplését.

— Akkor nem lett volna vele s nem esett volna vele egy fogságba.

— Lehet, hogy csak véletlenül volt vele s fogalma sem volt arról, hogy bátyjánál házaáruló kiáltványok vannak.

Mesebeszéd, — kacagtak fel gunyosan a tisztek, — erre a mágnásra nagyon vigyáznunk kell.

A tisztikar tulnyomó többsége tényleg nagyon feltünőnek találta Zichy gróf felkinálkozását s elhatározták, hogy folyton szemmel tartják. Jól tudták, hogy katonának háborubau tilos személyes ügy miatt párbajt vivni s ezért gróf Zichy a csatazajban készül elégtételt venni rajta.

Szeme közé akar nézni, mikor a halál véres szárnyai csapkodnak körülöttük, — mintegy istenitéletet akar kierőszakolni, vagy egy különös nemét az amerikai párbajnak ott a csatatéren, az ágyuk bömbölő zugása, a golyók pattogása, a gránátok sivitó tüzcsője között.

Másnap reggel a kémlelésre küldött huszárjárőrök jelentették, hogy Dévényujfalunál ellenségre bukkantak.

Görgei azonnal lóra pattant s Pusztelnik és gróf Zichy Pál őrnagyok néhány vezérkari tiszt kiséretében a Morva folyó hidjához vágtatott. A hidfő innenső felén megállottak. Túlról, a szemközt fekvő Schlesshof felől erős ágyutüz fogadta őket. A honvédek a hidfőtől jobbra és balra fedett állásból viszonozták a tüzelést. A sereg zöme az utcákon volt felállva hosszu csatarláncokban.

Görgei végiglovagolt előttük. Zichy Pál mindig mellette nyargalt. A folyó partján, a hidtól jobbra egy rozoga vámszedőház állott. Görgei emellett ugratott a hidra. Zichy utána. Az ellenség alig volt tőlük szazötven lépésnyire. Nagyszerü célpontok az osztrákoknak.

Mindketten megállottak, szorosan egymásmellett és farkasszemet néztek az osztrák ágyuütegekkel, amelyekből szakadatlanul s bömbölő zugással röppentek ki a tüzsárkányok. A golyók jobbra-balra jégesőként pattogtak körülöttük, leszakitották az ócska vámház fedelét, vastag darabokat törtek le a falaiból s azok nagy port verve omlottak a földre.

Hat és tizenkétfontos golyók csaptak a híd karfájára, a hidfőre s recsegve, ropogva hullottak le a megperzselt, leszakitott forgácsok. Gránátok sivitottak a fejük fölött és szétpattanva egy szétrobbant meteor tüzkigyóiként siklottak el mellettük pokoli sustorgással, de ők nem mozdultak.

Az osztrákok erősen látcsövezték őket, majd kezükkel mutogattak rájuk s integettek a katonáknak, hogy vegyék célba a vakmerőket . . .

Erre golyózápor sivitott feléjük s előttük és mögöttük sürü kopogással verődtek a hidra a puskagolyók. Érezték a süvitő ólomdarabok perzselő szelét, kivont kardjukat majd kiverték kezükből a reá pattant golyók, de ők mereven, mozdulatlanul állottak a hid lábánál s komoran, szótlanul, hol egymásra, hol az ellenségre néztek. Pusztelnik oldalt állt tőlük, de ő se szólt, csak nézte ezt a különös párbajt a bátorság, a hidegvér, a halálmegvetés ez izgalmas párbaját.

Istenitélet ez! A golyók mint szunyograj a mocsár fölött, oly sürün repkedtek körülöttük. Némelyik belecsapott a vizbe, ahonnan egész hullámtornyot csapott föl. A sistergés, a zugás, a pattogás, a dörgés, a sivitás pokoli hangversenyében, amely az acélidegeket is megrázta volna, ők meg se moccantak paripáison. Ezek is ugy álltak ott, mintha ércből lettek volna öntve. Csak a fülüket hegyezték, a szemük villámlott s orlyukaik fujtak.

Parancsőrtisztek vágtattak Görgeihez jelentésekkel, vagy utasitást kérve. De ő le nem jött a hidról. A lovát se forditotta meg. Végighallgatta a jelentéseket, pár szót szólt, vagy utasitást adott anélkül, hogy megfordult volna.

Aztán megint farkasszemet nézett az ellenséggel, a halálosztó ágyuk érctorkával, a puskák csövével, amikből egyre sürübben ropogtak a golyók. Egyszerre csak tompa zuhanást hallottak. A hidlásfák recsegve döngöttek alattuk. Zichy nem mozdult, Görgei se. Közvetlen mellettük kinosan rugdalózott egy paripa.

Egy pillanatra eszébe villant Görgeinek, hogy Pusztelnik állt mellettük. Az őrnagy azonban életjeit adott magáról.

— Jaj, de fáj a szivem gyönyörü arab csődörömért — mormolta boszusan, amint fölkelt a földről és kiszabaditotta magát lelőtt paripája alól.

— Örülj, hogy nem téged ért a golyó, — felelt vissza Görgei anélkül, hogy megfordult volna.

— Katona dolog — szólalt meg Zichy s merev, szuró pillantást vetett Görgeire.

Ez némán bólintott fejével, aztán tovább nézte az ellenség tüzharcát. Az osztrákok most hosszu csatarláncban, szuronyt szegezve rohamot intéztek a hid ellen.

Zichy fagyosan vizsgálta Görgei vonásait. Egy izom se rándult meg azon, még a szempillája se rezdült. Nyugodt ez az ember, mint egy hószobor a jégsivatagon.

A honvédek gyilkos össztüzeket adtak az osztrák csatárláncra. A golyók széles utcákat vágtak az előre rohanók között. Az osztrák tisztek kardja megállásra intett. A csatárláncok tüstént megállottak.

Egy tiszt intett egy [illegible] dásznak s az hideg nyugalommal célba vette Görgeit.

De e pillanatban valamelyik honvéd fegyvere eldördült s a vadász arcra bukott.

Erre többen vették célba Görgeit, de ő meg se moccant. Zichy se.

— Tábornok ur, kiáltott fel ijedten Pusztelnik, nem látja, hogy hányan céloznak önre?

Görgei nem válaszolt, mintha nem látna és nem hallana. Csak ott állt, mint az ércszobor.

A honvédek sortüze azonban előbb dördült el s tisztán lehetett hallani az osztrákok zuhanását és jajkiáltását. Most észre veszi Zichy, hogy kartáccsal akarnak végigsöpörni a hidon.

Hirtelen megfordul s mélyen, csodálkozó tekintettel Görgei szemébe néz.

Tábornok ur kár lenne az életéért.

Görgei ránéz az ő szuró átható tekintetével. aztán a gróf felé forditja a lovát.

— No ha ön azt hiszi, hát menjünk. Én eleget láttam.

Zichy előre bocsátotta a tábornokot, aztán ő is megforditotta a lovát. Mindkettő megpörgette a sarkantyuját s a két paripa elvágtatott.

E pillanatban eldördült a kartácsra töltött ágyu és apró szilánkokká forgácsolta a hidlásfőt, ahol egy pillanattal előbb még Görgei és gróf Zichy állottak.

A csatatéri párbaj véget ért. Görgei ellovagolt a viz partján. Zichy mindenütt nyomában. És amint a golyók a vizbe hullva, sustorgó hullámokat vertek, ugy tetszett Görgeinek, mintha árnyak jelentek volna meg a vizen, mintha ott hullámzanék előtte a cseppelszigeti bitó s a rajta vergődő áldozat szederjes ajka ezt lihegné:

Tovább birtad mint ő, itt is te győztél.

Zichy Pál gróf e rettentő párbaj óta csodás tiszteletet és ragaszkodást tanusitott Görgei iránt. Elégtételt kapott, az istenitélet döntött. Görgei ott állt egy negyedóráig a pokol izzó tornácán és várta a halált. De Isten nem küldte el érte, mert még vétek nélkül való volt. Amit pedig később vétkezett, azért százszorta nagyobb büntetés a hosszu földi vezeklés.

Farkas Emőd.

Álom.

Ha napi munkám véget ér,
S fáradt testem pihenni tér,
Karjaiba vesz az álom,
Elbolyongok messze tájon.

Messze tájon, messze multban,
Rég elhagyott kis falumban,
Keresem a régi házat,
Benne az én jó anyámat,

. . . Tárt karokkal vár engemet,
Örömében sir és nevet . . .
S mig ölelve csüggök nyakán,
Ezer kérdés támad ajkán.

Odaszorit a szivéhez,
Ugy mondja el, amit érez;
— Valahára, csakhogy látlak!
— Istenem — de régen várlak! —

Édes álom, rövid álom,
Hamar elszáll röpke szárnyon,
És nem marad más reggelre:
Csak egy könnycsepp a szemembe'.

Grigássy Jánosné.

Késő bánat.

I.

Hideg őszi éjszaka volt, melyet csak gyéren világított meg a hold halvány sugaraival. Csend aralkodott mindenfelé, csak a vonat kerekeinek távoli zakatolása hallatszott, mely szélsebességgel repült tova a néma éjszakába s aztán ismét csend lett.

Várfalviné fényesen kivilágitott termében vig társaság csevegett; mindenki oly boldog, jókevű volt, csak egy alig 23 éves ifju vált külön a vig társaságtól, hogy átadhassa magát gondolatainak. Egyik ablakmélyedésbe huzódva merven bámulta az ablakon át a felhőtlen égboltozatot.

— Mily szép a csendes, holdvilágos éjszaka csillogó égboltozatával s a lágyan suttogó esti szellővel, mely titkosan susog a fák bágyadt, megsárgult lombjaival! — suttogta halkan az ifju s rá egy kéz gyönge érintése riasztotta fel álmodozásából.

— Miért huzódott vissza a társaságtól s miért tekint a végtelenbe sóvárgva, talán csak nem szerelmes? — kérdezte a háziasszony.

— Hogy ennek magyarázatát adhassam, engedje meg nagyságos asszonyom, hogy életemnek egyik jelenetét elmondhassam.

— Hallgatom!

— Vasárnap délután volt! — kezdé elbeszélését az ifju — nyitott ablakomból élveztem a nyár langyos leheletét, a nap éltető melegét s az ablakom fölé hajló akácfa hűvös árnyékában az akác fehér virágainak mámoritó illatát. A nap az ágak között mosolyogva tekintett az arcomba, melyet észrevenni nem akartam, hanem gondolataimban mindjobban elmélyedve hallgattam a lombok között átsuhanó langyos szellő titkos susogását az akác fehér virágaival. Kedélyem életemben először borult el. A puszta, a sivár, a rideg életemre gondolva, szivemet keserűség lepte meg s egy vágy szállott meg: Zavartalan családi boldogság után vágytam. Egy ideál után, aki felhangoina lelkem hurjait, aki beragyogná, megváltoztatna napsugarmosolyával egyhangu életemet, aki a szoborba életet lehelne, aki vigasztalna, ha bánat dulna szivemben s velem örülne, ha boldog volnék. Most, a tavasz és nyár elmultával, midőn beköszöntött az ősz, mely megfosztotta a fák koronáit lombdiszüktől, ismerem meg azt az ideált, kit lelkemben előre megalkottam. Csak egy gondolat foglalkoztatja szüntelen agyamat: elérni a legnagyobb boldogságot, Ilonka kezét, de köztünk válaszfalat huzott az apa. Valahányszor nézem a tájat s látom a komor bérceket, melyekről eltünt minden virág s a fákat, melyektől bágyadtan és megsárguiva vesznek örök bucsut a levelek, ha látom a leveleknek azt a sóvárgó tekintetét, mellyel a lágy szellőket várják a távolból, hogy mielőtt örökre bucsut mondanának ágaiknak, egy rövid, de édes percet szenteljenek szeretteiknek, egészen lehangolt vagyok. Ezelőtt a vigan csattogó madárdal s a természet szépsége nyujtott némi vigaszt, most azonban, midőn gyászba borult a természet, mely nemsokára fehér leplével takarja be az álmos földet, vigaszra nem számithatok. Oly sivár, kietlen nekem az a föld, az az élet. Ugy vágyom uj életre ébredni, ugy vágyom a boldogságra, de nem birom megszerezni azt a csodatevő balzsamot, mely meggyógyitaná, behegesztené elhagyatott, árva szivem tépett sebeit. Ez a vágyódás olykor-olykor álomba ringat. Álmaimban fáradt vándorként vánszorgok egy nagy sivatagon keresztül sokáig, már-már összeroskadok a fáradtságtól, de akkor egy oázis tünik fel a távolban hivogatólag s láttára szinte érzem tagjaimat felelevenedni, de ez csak olyan, mint a haldoklónak utolsó erőködése, kapaszkodása az élethez, mielőtt örökre lezárna szemeit. Erőlködésem hiába való, sohasem birom elérni az oázist, hol a forrás hűs vizéből uj erőt meritheinék, kimerülve omlok össze mellette, melyet oly sóvárogva nézek s amely közel, de mégis nagyon távol van . . . Érzem már ifjuságom, életem végét, pedig mily boldogság, mily menyei gyönyör, mily élvezet volna a megtestesült ideal oldalán tenni meg az élet göröngyös utainak még hátralevő részét, semmit és senkit látni, semmire és senkire sem gondolni, csak »Ő« reá, utána vágyni, »Ő«-t remélni, liliom karjai között pihenni, melyeknek ölelése egy paradicsommal ér fel, enyémnek mondhatni azon szivet, melynek birása a legdrágább kincs, a legnagyobb boldogság e földön. Mit tagadjam: szeretek, de reménytelenül. Köztünk áll a gőgös apa, ki nem törődik leánya boldogságával, mert nagyravágyó és érzéktelen. El akarja folytani azt a fenséges érzelmet, amely oly csodás erőt birt gyakorolni a legkeményebb szív fölött is s amely úra lett annak a kis husdarabnak, melyben azelőtt csak békés érzelem tanyázott.

— Ne essék kétségbe, még jóra fordulhat minden; hiszen ismeri a közmondást, hogy »Boru után derü jön!« — vigasztalta a háziasszony.

— Jól ismerem. Reám azonban nem talál. Ismerem az apát, ki kész feláldozni leányát érdekből. Ki van zárva nála azon körülmény, hogy életében valaha ama fenséges érzelemnek legparányibb része is élt volna szivében, különben nem volna leányával szemben oly kegyetlen és felhagyna nagyratörő terveivel.

— Egyelőre bizalom, most pedig menjünk mulatni! — szólott a háziasszony és visszatértek a társasághoz! . . .

II.

Három hónap mult el azóta. A rövid novemberi nap biborpirosan hanyatlott alá, majd a leáldozó nappal eltünt az égről a bibor pir is s az éjszaka ráboritá sötét palástját a néma földre.

A szél teljes tudejéből fujta a gyászindulót egy beteg leány fölött, akit már régen eljegyzett magának a kegyetlen halál. A lombtalan ágak, melyeket a sövöltő szél irgalom nélkül tördelt le, recsegve-ropogva hullottak a száraz levelekkel boritott földre. A szél mélabusan zokogott, a csillagok számtalanjai, mintha gyémánttal lettek volna kiverve, ragyogtak.

Ott feküdt a leány némán mozdulatlanul; mellette anyja könnyezve leste a pillanatot, hogy mikor hagyja el szegény beteg leány testét a lélek. Az apja nesztelenül járt alá és fel a szobában, olykor-olykor megállott s elérzékenyülve nézte a lámpa bágyadt fényénél a beteg leány szenvedő arcát, azt várva, hogy mikor lép be a szobaba az a »láthatatlan valaki« s mikor ül rá a beteg leány ágya szélére, hogy kezét kinyujtva elszakitsa az élet fonalát. A beteg ajkai megmozdultak, de hangja nem hallatszott, csak egy sóhaj: az utolsó tört magának utat fel kebléből és — meghalt.

Harmadnap volt a temetés. a hazon gyászlobogót himbálta a szél . . . A ravatalt körülállók szemeibe könnyek gyültek, arcuk a fájdalmat tükröző visszaszivük mélyéből eredtek a könnyek, melyeket a szeretett halottért hullattak . . . Mik voltak ezek a könnyek az anya könnyeihez képest, ki magát egészen átadva a fájdalomnak, keservesen zokogott: csak az apa állott ott könnyek nélkül, melyeket fogva tartott a néma fájdalom.

Elhangzott az ima, lassan megindult a gyászmenet . . . Ólu mily keserves az az ut a kisérőkre nézve, hát még annak, ki az elhunytban a legdrágábbat siratja s aki csak távolról kisérheti azon az utolsó uton, honnan nem lehet visszatérni, mert a temetőbe vezet. Vajjon mit érezhetett az a sápadt-arcu ifju, aki távolról követte a halottat, s akinek szemeiből forró könnyek hullottak, melyek azonban nem birták enyhitni szivének fájdalmait. ..

A menet megérkezett a temetőbe. Ott már megszállta a gőgös apa kemény szivét is az atyai érzés: a fájdalom erőt vett rajta, könnyei megeredtek, hangosan zokogott. Tettét megbánta, de már késő: a halottat nem lehet feltámasztani.

Még egy utolsó ima s aztán ismét csend lett, a harang zugás is elnémult, csak a zokogás, meg a koporsóra hullott föld dübörgése hallatszott.

III.

A holdvilág teljes pompájában tündökölt. A házakban mély csend honolt, minden csendes volt, mindenki aludt, csak egy ifju fetrengett még nyugtalanul ágyában: lelkét égette, szivét marcangolta, sorvasztotta a bánat, a fájdalom . . . Merven bámult ki a csillagos éjszakába. Fájdalmában két kezét mellén összekulcsolva halkan imát rebegett, melyet azonban nem tudott bevégezni, mert szemei faradtan csukódtak le, ajka elnémult; lassan, csendesen mégis elaludt . . .

Álmában ketten ültek Ilonkával egy virágos kertben, egy igazi paradicsomban. Az ég derült és csillagos, a levegő enyhe volt. Gyönyörrel nézték a fényes csillagokat. Fejük fölött viruló lombokon a madarak valami ábrándos melódiát csicseregtek, hallatára szivük csodás érzelemmel telt meg. Az ifju sóvárogva nézte a szelid fényü csillagokat s hallgatta a madarak hűvös énekét, mig a leány megbűvölve e gyönyörü melódiától, ráborult az ifju domboru keblére.

Nem sokáig tartott az álom, a boldogság. Érthetetlen szavai érthetőkké váltak: »Hová lettek a madarak, akik oly gyönyörűen énekeltek a szép rózsás kert fáinak lombjai között. [illegible] álom szép, de keserü álom volt!« — rebegte öntudatlanul s szemei könnyekkel teltek meg.

VI.

Elmult a tél: helyet adott a tavasznak. A meleg tavaszi napsugár csókjától éledtek a fák koronái is, a téli álom után nagyot nyujtózva megrázódtak a fák, melyek tövéből kíváncsi ibolyák dugták ki fejecskéjöket. . . . A tavasz kábító illata, a mosolygó táj s a tavasz elöhirnökeinek: az üde levegőt villámgyorsan hasító villásfarku fecskéknek vidám dalai fölélesztettek egy beteg ifjut is. . . .

. . . Verőfénnyel boritott kies völgy mosolyog eléje puha, zöld pázsittal, himezve tarka-barka virágokkal, átszelve vigan csörgedező patakkal. Eme — a paradicsom virányaihoz hasonló — völgyben álmodozik napról-napra s nézi elmerengve a fák lombjainak arányából a felhőtlen égboltozatot. Mélabusan ábrándozik olykor-olykor nagyokat sóhajtva,

A lanyha szellő a fák között átsuhanva édes titkot sug lombjainak, melyek válaszul néha-néha bólintgatnak. Lelkében megelevenül a mult, képzeletében felmerülnek annak viharos napjai s ez a rövid visszaemlékezés nagy hullámokat ver fel lelkében. A táj csöndes, a levegő enyhe, kábító illattal van telitve. A puha zöld füvön elterülve tele tüdővel szivja az illatos, tiszta levegőt s hallgatja e csöndes magány lakóinak vigasztaló csicsergését. . . . Gondolatai egy sirral foglalkoznak. Hirtelen felugrik és sebes léptekkel a temetőnek tart. ...

Néptelen és néma a halál birodalma, csak egy ifju térdel egy sirdomb mellett, melyet görcsösen átölelve tart s hangosan zokog: könnyei sürün omlanak alá sápadt arcán . . .

Enyhe augusztusi alkony van, pihen a természet: a lombokat nem mozgatja most enyhe fuvalom.

A mulandóság hazájába egy férfi lépett be, karján gyászruhás nővel s ahhoz a sirhoz irányozza lépteit, hol egy szomoru fűz takarja el a sirkövet, melyre aranybetükkel van ravesve: »Itt nyugszik Ilonka!«

Az egykori gőgös apa, amint a sirhoz érkezve, meglátta az ifju végtelen fájdalmát aki még most is görcsösen szorongatja a hantot: testben, lélekben egyaránt megtörve borult le az ifju melié s mindhárman zokognak az örök béke s nyugalom ölében: siratják elvesztett üdvöket, boldogságukat.

K. B.

Parasztok.

Nehéz varjufejbetüs levelet kapott. Kérges Balázs a falujából. Hogy ott áll katonamundérjában teljes fegyverzetben, éjjel-nappal a katonai őrportár előtt, ahonnan ha megszöknék a fejét vennék (legalább ő azt hiszi) elővéveszi azt a gyürött árkust és a holdvilág ragyogó fényében e kusza sorokat silabizálja.

Az ő szerelmes hites társa Fábián Vera irja, hogy a csöpp kanász Pistike fia beteg. Tegnap meg a homokban turkált, meg várakat épitett gyönyörüséggel, ma pedig már akkora piros foltok vannak rajta, mint a kiskerti málnabokrokon egy-egy szem. A gyerek teste forró, mint a parázs alól kipattant krumpli. Az ajka cserepes, mint a szikkadó sár az utcán. A szeme beesett és bágyatag, a mosolygása eltünt, mint a reggeli harmat a nyiló virágról. Egész nap édes apjával bibelődik, hogy miért nem jön haza; talán már nem is szereti Pistikéjét, pedig azelőtt nyuszit hozott neki, néha fürjtojást, sokszor szedret.

Mind csupa érzelmi irás ennek a bánatot osztogató parasztasszonynak a sora. Mintha csak szántszándékkal keresné, hogy hol tudja megfogni a nehezen meginduló paraszt szivét, pedig csak az őszinteség hangján ir, ahogy ösztöne sugja, hogy igy lesz jó.

És csakugyan: az egek hatalmát nem igen respektáló, de szapora káromkodásu paraszt ráüt a puskatusára mintha figyelmeztetné az Istent, hogy most katona beszél vele, aki az emberek elseje. Pedig ennek egy órája se emberi talán, hisz az állattal egy igát huz, annyit szenved naponta.

— Isten! Én szólok hozzád. Nézz erre a fölégett orcámra, erre az agyonhajszolt emberre, aki különben szól otthon a kutyájához, mint ahogy itt velem bánnak. Azt kérem tőled megbántott Istenem, avval az otthoni hitemmel, hogy gyógyitsd meg az én kis. Pistike fiamat. Csak erre kérlek csupán. Arra nem, hogy időt engedj a szökésre. Azt itt meg nem bocsájtanák soha!

Igy beszélt hangos szóval a katona bele az éjszakába. Egy-egy süvitő szél mintha felécsapkodná a rémhireket, hogy a fia nagyon beteg: jöjjön! Átnéz a sáncon. Át tudna rajta furni. De hátha elfogják? Hátha akkor viszik nehéz béklyók között börtönbe, mikor az ő szerelmes kis fiát temetik. Nem tud menekülni a sok előtolakodott gondolattól. Már szökne is, de már akkor eszébe jut a belevert katonai disciplina. Felhörög fájdalmában, mint a megsebzett vad.

És aztán fölváltják. Reggel azzal a vörös, lumposnak látszó szemével jelentkezik kihallgatásra. A tiszt urak nagyot mulattak az éjszaka. A kapitány ur, az ezredes ur is a katzenjammer fájdalmait nyögi. A szegény baka hiába installálja a zord embereket.

— Eh. Lári-fári! Egy kis szüreti mulatságra akarnál menni, ugy-e betyár? Ilyen levelet sokat megrendelnek Magyarországon. Furfangos parasztoknak nem ülhet fel a tisztikar. Marrrss!

Kiszédül a szegény lesujtott ember az irodából. Lehajtja fejét a kaszárnya asztalára és akit puskaagyával vert valaha a cigány káplár, és fel sem szisszent, most keservesen zokog. Aztán mintha eszét vették volna, rohant ujból föl még az irodába, hogy könyörgésével meginditsa a vasszíveket. Utközben elfogta az ezredest, akinek tekintetétől fölriadnak az emberek, annak könyörgött, azt fenyegette meg, hogy agyonlövi magát, ha nem engedik az ő beteg kis fiához.

— Lecsukni a gazembert. Bejelentés nélkül elém mert lépni, sétámban zavar meg. Schwein!

Szegény Kérges Balázsnak majd a szive szakadt meg. Csak akkor enyhült meg, mikor a börtönből kiszabadult. Azt irta Veronka, hogy Pistike megint jobban van s mindennap várja az ő édesapját.

Dejszen! Találkozzék csak évek multán azzal az ezredessel! — Tudom Istenem, hogy . . .

* * *

És évek mulva régi ezrede arra járt falujában. Kérges Balázs az ezredessel találkozott.

Ezredes ur gazduramnak panaszkodott, hogy hol hagyhatná a nagybeteg kutyáját?

Kérges Balázs magához vállalta. Ott tartja a kis házban. Ápolgatja, letakarja subával és jól tartja puha, meleg cipóval . . .

Vetési Sándor.

Elhallgatott.

Elhallgatott a hegedüm
Bus, panaszos hangja,
Bánatomat már ezentul
El nem panaszolja;
Nem szól többé keservesen:
Elszakadt a hurja,
Hogy ne sirja: »Őszi rózsa,
Fehér őszi rózsa!«

Hej, de rég volt, mikor még
Vigabb volt a nóta!
»Szép gyermekkor!« — de sok idő
Telt is el azóta . . .
Azt az időt hivtam gyakran
Vissza egy-egy szóra
E nótával: »Őszi rózsa,
Fehér őszi rózsa!«

Nem szól többé a hegedüm
Bus, panaszos hangja:
Bomladozik, foszladozik
Mindenik húr rajta;
Nem hivom már: »Boldog idő,
Jöjj vissza egy szóra!«
Ugy is tudom: »Ami elmult,
Vissza nem jön soha!«

—i —i.

KEDVEZMÉNY LAPUNK ELŐFIZETŐINEK!!

BÉVÁRDY GYULA

RÓZSI

ÉS EGYÉB ELBESZÉLÉSEK

cimmel novella-kötetet adott ki. A száznál több oldalra terjedő kötetben egy csomó igen sikerült elbeszélés van, melyekben az iró megfigyelései, impressiói annyira figyelemreméltók, hogy bátran s a legmelegebben ajánljuk a kötetet kedvezményül lapunk olvasóinak.

Mindenki, aki lapunkra előfizet, megkapja a müvet, ha ezen igényét velünk közli s 40 fillér dijat hozzánk beküldi.

A mű bolti ára: 2 korona.